

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
(sloj, peti-vrsta
mailoglas) po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
in Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondelke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne smejo vrati
telefon št. 2050, upravnštva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inozemstvo, Sarajeva št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

K francoskim volitvam

Kontinentalnemu volivcu, ki presoja strankarsko-politične razmere po srednjeevropskem sistemu organiziranih strank in organiziranega pristaštva na podlagi določenega strankinega programa, so francoska strankarska imena naravnost uganka, ki bi ga zavedla lahko z zmoto, da ima Francija vsled svojih levičarskih socialističnih imen največ socialne demokracije na kontinentu. Na drugi strani je težko presojati posamezne volivne parole, ki naj bi bile dane v imenu strank, če se ne podčrta francoski strankarski sistem, katerega razen neznatne socialnodemokratske stranke, ki se je začela organizirati po nemškem vzorcu šele v zadnjem času in ki ne šteje več kakor 100.000 članov, sploh ni. Radi tega so vsa zidanja na kak strankarski program, bodisi v notranji ali zunanji politiki, brezpredmetna. Logično posledico so izvedli Francozi sami, ko so odpravili volitev po sistemu strankinih volivnih list in dali prednost volitvam po arrondissementu, kar znači praktično, da ima prednost kandidat, ne pa mesto, na katerega ga je postavila stranka. V Franciji gre torej v prvi vrsti za osebo kandidata in ne za politično gibanje, kateremu naj bi kandidati pripadali. Zgodovina novjših francoskih volitev nudi dokaj zanimivih zgledov. Millerand, Briand so izšli iz socialističnih vrst, dasi bi danes o njih nihče ne mogel trditi, da so kakšni socialisti. In ko sta ta dva politika presedala po našem pojmu kljub radikalnosocialističnim imenom k meščanski politiki francoskega malomeščana in rentierja, ju enostavno ni bilo mogoče izključiti iz stranke, ker je sploh ni bilo in oba sta z drugimi parolami nemoteno kandidirala v istem okraju. Ko je n. pr. neki nemški časnikar o priliki ženevske debate vprašal Brianda, kaj strankarsko izdajstvo, mu je Briand smehljaje odvrnil, da je ta pojm njemu in Franciji tuj.

Kljub temu se je francoska notranja politika v prvih letih po francosko-pruski vojni, zlasti pa po 1. 1879, orientirala v dve glavni skupini: v skupino, ki je branila z vsemi sredstvi pridobitve revolucije in ki je imela splošno karakterizacijo »antipretre« in »za laicizem«, kar bi odgovarjalo splošnemu evropskemu naziranju liberalnih demokratičnih strank, ter konservativna, bolj ali manj zmernejša skupino, ki je zagovarjala bodisi strogi nacionalizem in monarhizem, bodisi bila versko indiferentna ter dejanskemu stanju državne oblike in vladavine pristopnejša. Ti dve skupini, zbirajoči se okrog posameznih prominentnih voditeljev v različnih niansah sta se dosedaj še vedno pomirile v volivnem boju, bodisi da je zmagala ena ali druga.

Po vojni, zlasti pa v reparacijskem vprašanju, je stopila v ospredje zunanja politika, v prvi vrsti razmerje napram Nemčiji. Danes se lahko trdi, da je poleg notranjega finančnega vprašanja zunanja politika geslo, za katerega naj se odloči francoski volivec. Vodja nacionalnega bloka in interpretant francoske tradicije Poincaré je do zadnjega časa vztrajal na klasičnem pojmovanju francoskega javnega mnjenja, ki je juridično in ki sega do Rousseaua in preko njega do francoske revolucije, in ki se glasi: Pogodba. Narod je sklenil pogodbo, naj jo vladar drži. Država je sklenila pogodbo, naj jo druga država izpolnjuje tako kot je podpisana, pa naj bo v Versailles ali v Berlinu.

Temu nasproti je podčrtavala demokratiška zajednica, da politika nivelira, da je sestavljena iz vsemogočih malenkosti in slučajev, ki so navidezno brezpomembni, vendar pa odločilni, ter da mora Francija paziti, da ne zaide v kak izoliran položaj. Glavni interpretant te struje je poleg Herriota voditelj francoske zunanje politike Aristide Briand, znan po locarnski pogodbi, po ženevskih zasedanjih, po predčasnih izpraznitvi Porenja na ljubo zvezi z Nemčijo in to kljub temu, da pogodba predvideva izpraznitev Porenja šele v 1. 1935. Da je Briandova struja zadovoljila nekako splošen program, je pripisovati mišljenju francoskega državljanja, ki hoče v bližnji bodočnosti vse preje kakor vojno, ki je razmeroma največ krvavel v svetovni vojni ter si ne želi več nazaj tigra med parlamentarnimi antilopami — trde roke Clemenceaua.

Značilno je, da je francosko društvo prijateljev Društva narodov stopilo prvokrat zelo agilno v volivni boj, razposlalo francoskim volivcem letake, v katerih priporoča kandidate, ki so prijatelji ideje Društva narodov. Vsaj simptom, da je zunanja politika v francosko-nemških volitvah prvovrstna in da ne gre toliko za domače, bodisi cerkvene, bodisi kulturne bodisi druge notranjepolitične raz-

Belgrad praznuje

r Belgrad, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Kakor katoliški tako so tudi pravoslavni velikonočni prazniki potekali v popolnem miru brez vsakršnih senzacij v političnem življenju. Kraljeva rodbina je preživela velikonočne praznike na Belju, kjer bo ostala še par dni. Vladni predsednik Vukičević je s svojo rodbino odšel za praznike v Split, drugi ministri pa k svojim družinam. Politiki so odšli k svojim penatom, tako da je v Belgradu popoln mir. Kolikor se je govorilo o politiki, se je govorilo ob priliki čestitanja, ki je v Belgradu tako udomačeno. Glede notranje politike bi se lahko reklo samo to, da so izostali vsi izraziti politični shodi, ki se bodo pričeli še le prihodnji teden. Prvi od teh shodov bo veliki shod 22. aprila v Velikem Bečkereku, ki ga sklicujejo radikali proti nezadovoljnejšem v svoji stranki. Gotovo pa je, da bodo na tem shodu padle tudi besede, ki bodo važne za vso našo politiko. V vsej državi vlada popoln mir in red. Glede zunanje politike pa se vodi živahne razprave o aktivnosti državnikov. Razprave so radi tega tembolj živahne, ker leži še popolna megla nad vsemi sestanki. Še vedno se natančno ne ve, v kateri smeri so se gibal predvsem sestanki turških in grških diplomatov. Mnogo se je razpravljalo o tem, zakaj so se pretekle dni v Italiji zopet pojavili romunski zunanji politiki. Poljski zunanji minister je dal zadovoljive izjave, da njegov prihod v Rim in njegovo bivanje v Italiji ne pomenja niti najmanjše spremembe za razmerje med Poljsko in malo antanto. Te izjave se jemljejo v diplomatskih krogih male antante kot lojalne na znanje.

Predsednik vlade v Splitu

r Split, 16. apr. (Tel. »Slov.«) V Split je prispel predsednik vlade Veli Vukičević. Takoj je stopil v stik z uglednimi politiki. Med drugim je imel dolg sestanek s Stjepanom Baričevićem, prvakom Hrvatske pučke stranke, ki se trenutno nahaja v svojem volivnem okraju in prireja zelo uspele shode. Kakor

je vladni predsednik Vukičević izjavil Vašem dopisniku, se bo vrnil v Belgrad v sredo zvečer. Njegovi akciji se posveča posebna pozornost.

V demokratski stranki izginila vsa nesoglasja

r Belgrad, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Vaš dopisnik je imel te dni priliko govoriti z uglednim prvakom DS. Demokratska stranka enotno presoja sedanji politični položaj. Ta prvak je izjavil, da so storili vse, da bi prišlo do široke koalicije. Posebno da bi se pritegnili k sodelovanju Hrvati, da pa se to ni posrečilo radi vodnih sprememb in neodrejenega stališča vodstva Radičeve stranke. Zato so politični krogi prepričani, da je sedanja vladna koalicija edino možna in da ne bi bila nobena druga kombinacija zmožna zamenjati pozitivnih vrednot sedanje vlade. Radi tega je v DS izginilo vsako nesoglasje. Danes ni več dveh struj, kakor so bile doslej, to je Davidovičeve in Marinkovičeve struje, DS enotno gleda na položaj. V svoji notranjosti je popolnoma enotna.

Boi za stanovanja

6 Split, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je vršilo tu protestno zborovanje najemnikov iz Dubrovnika, Šibenika in Zagreba. V svojih resolucijah izjavljajo, da nikakor ne morejo pristati na to, da bi se najemnina plačevala brez vsakršne zakonske omejitve. Pripravljeni pa so plačevati najemnino po zlati vrednosti.

Nočelo voliti, ker se prepiralo

6 Šibenik, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Obrtna in industrijska zveza je začela z akcijo, da se volivni upravičenci za volitve v zbornico TOI glasovanja ne udeležijo, dokler se ne reši vloga, ki jo je zveza poslala ministrskemu svetu radi splitske zbornice za TOI. (Med tamšnjimi obrtniki in zbornico za TOI je namreč prišlo do spora.)

„Italia“ v burji in viharju

v Stolp, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Po 30-urni težki vožnji je general Nobile z zrakoplovom »Italia« ob 8.30 pristal v Seddenu pri Stolpu. Zrakoplov je radi viharjev zelo trpel. Leva stabilizacijska ploskev je skoro popolnoma odtrgana, tako da je bilo krmarenje zelo težko. Šele po tretjem poskusu se je posrečilo pristati na zemlji.

General Nobile je izjavil posebnemu poročevalcu, da je »Italia« morala kljub dobrim vremenskim poročilom iz Berlina boriti se z viharji, ki so zrakoplov zanesli v Karpate. Merilni instrumenti so odpovedali in tudi brezžična zveza je bila pretrgana. V Zgornji Šleziji je bila orientacija zopet nemogoča in Nobile je že sklenil vrniti se, potem pa se je le odločil za nadaljnji polet. Posadka je bila zelo utrujena. Razen leve stabilizacijske ploskve je bilo poškodovano tudi ogrožje. Dalje tudi ni funkcioniral en motor, radi česar je razumljivo, da je bila hitrost letala majhna.

„Bremen“ ne more z leda

v Newyork, 16. apr. (Tel. »Slov.«) »Newyork Herald« poroča o nemških letalcih. Letalci so morali radi slabega vremena, snega, toče, viharja in večkratne megle leteti zelo nizko. V četrtek ponoči so ugotovili, da letijo nad suho zemljo, kar je pomenilo, da se jim je polet prek oceana posrečil. Ker se niso mogli orientirati, so več ur križarili in ko jim je bencin skoro popolnoma pošel, so zagledali majhen otok in sklenili, da se po 38-urnem letu spustijo na otok. Ker se je pri pristanku udri pod letalom led, se je zlomilo ogrožje letala in poškodovalo. v Newyork, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Kanadska letalca Cuisinier in Shiller sta včeraj popoldne od otoka Seven poletela na Green Island, kamor sta dospela ob 10.30. Sopotnikov nista vzela s seboj, ker sta hotela prihraniti prostor za nemške letalce. Ti pa hočejo leteti dalje z »Bremenom«. Težave dela samo preskrba s pravnim vozilom. Rušilec ledu »Mont Calm« je običljal v ledu 60 milj pred Grenn Islandom.

mere. Volivni izid je torej mnogo odvisen od lastnosti in kakovosti kandidatov-poslancev, delo v bodočem parlamentu pa od skupin, katere bodo znale izraziti osebnosti pridobiti za trenutno politično idejo in delo.

Kdo gre z Nobilom

v Milan, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Start zrakoplova »Italia« za prvo etapo polarnega poleta se je izvršil tajno ponoči od sobote na nedeljo, v četrtek in petek pa se je start odgodil radi slabega vremena. Pri startu je bilo navzočih samo malo novinarjev ter sorodniki udeležencev poleta, župan Pelloni in Arnaldo Mussolini. Po zadnjem vremenskem poročilu iz Berlina je general Nobile dal povelje za odhod. Razen generala Nobila se nahajajo na zrakoplovu njegov adjutant letalski stotnik Mariano, navigacijska častnika stotnik Zappi in mornariški poročnik Viglieri, dva radiotelegrafista in štirje mehaniki, ki so se svoječasno udeležili poleta »Norge«. Kot znanstvenika se udeležujeta poleta inženjer Trojani in profesor Pontremoli.

Nesramnost tržaškega lista

ž Trst, 16. aprila. (Tel. »Slov.«) »Popolo di Trieste«, glasilo fašistične stranke na Primorskem, ponovno komentira pisanje jugoslovanskega tiska o priliki milanskega atentata. List namigava, da je treba iskati krivce italijanskega atentata tudi v Jugoslaviji. Rekordno nesramnost v blatenju Italije je dosegel ljubljanski »Slovenec«, uradni list in osebno glasilo k. u. k. dr. Korošca, avstrijskega, starega stebra zatiranja, jugoslovanskega notranjega ministra, ki naj postane celo zunanji minister. Medtem ko se je »Slovenec« tako umazal, pa »Osservatore Romano« obhoduje veličino in enotnost italijanskega naroda od najvišjega do najnižjega kroga. Mussolinijev brat Arnaldo je upravičeno zahteval v »Popolo d' Italia«, naj vlada poleg zapadne meje strogo zastraži še druge. Četudi bi preiskava dognala, da materialne krivde za atentat ni pripisati Jugoslaviji, bi se s tem še ne zbrisala popolna moralna enakost med milanskimi morilci in monsignorom Korošcem.

Parker Gilbert odšel iz Rima

v Milan, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Reparacijski agent Parker Gilbert je po desetdnevnem bivanju zapustil Rim ter se pričakuje, da se v torek vrne v Berlin.

Žerjav ostane centralist

Dr. Žerjav je padel pred centralisti na kolena in glorijskega proticentralizma ni trajala niti pičel teden. Za katoliško Veliko noč je še paradiral dr. Žerjav s svojim nastopom proti belgrajskemu orientu, za pravoslavno Veliko noč pa je že prišel Žerjavov preključek preklica in njegovo slovesno zatrdilo, da ostane zvest jugoslovenstvu in unitarizmu. Zadostovalo je, da je vplivni »Trgovinski glasnik« le malo zaropotal, in že je padel šef naše »energične« esdesarske opozicije na kolena in preklical to, kar je bilo še pred enim tednom ponos slovenske SDS. Uloga junaka pač še ni napisana za dr. Žerjava.

Seveda odeva dr. Žerjav svoj najnovejši spokorniški preključek v obilico lepih besedi ter pri tem v glavnem argumentira s trditvijo, kakor da ni unitarizem identičen s centralizmom. Drugod po svetu je tudi v resnici marksizem tako, ne pa pri nas v Jugoslaviji, kjer je unitarizem popolnoma isto, ko centralizem. In med drugimi, ki so to dokazali, je tudi dr. Žerjav. Popolnoma vseeno je, kar je g. dr. Žerjav pisaril in govoril o dekoncentraciji in decentralizaciji, ker ravno najnovejša tedenska preklicavanje Žerjava dokazuje, kako malo je dati na Žerjavove besede. Pa kaj bi se tudi lovili za besede, ko pa imamo tu dejanja, konkretna in javna dejanja, ki jih je storil Žerjav in ki so vsa služila temu namenu, da je bil pod unitaristično krinko čim bolj utrjen centralizem.

Ali ni bil dr. Žerjav tisti, ki je pripomogel k delitvi Slovenije, kar ni zahteval unitarizem, temveč centralizem.

Ali ni bil dr. Žerjav tisti, ki je centraliziral socialno skrbstvo?

Ali ni bila dr. Žerjavova stranka kriva, da je bilo naše šolstvo centralizirano?

Ali se je sploh zgodilo v Jugoslaviji kakršnokoli centralistično dejanje, pri katerem ne bi sodelovala tudi Žerjavova stranka? Ni čuda, da se je združila vsa Slovenija, da vrže ob tla Žerjavov centralizem. In vkljub vsemu temu bi hotel natveziti dr. Žerjav, da ni unitarizem identičen s centralizmom! V resnici trdnost, ki zasluži obudovanje. Ne pa vere, ker vsak v Sloveniji ve, da plačuje visoke davke zaradi centralističnega unitarizma, in vsak v Sloveniji ve, da je slovenščina črtana iz tiskovin, ker je Belgrad vedno pojmoval edinstvo le tako, da so državne dajatve njegove, državna bremena pa prečanska.

Zato pa je bil tudi Žerjavov preključek »orientalnega« programa SDS dogodek, zadnji Žerjavov preključek preklica pa le obupno žalosten padec na kolena pred vlastodržci. To nista prošnja, da naj mogotci ne razumejo napačno velikonočnega preklica, pomeni samo to, da se je dr. Žerjav lastnega junaštva ustrašil. Ta prošnja pomeni, da dr. Žerjav še vedno upa, da bo njegova stranka še enkrat dobila nalogo žandarja in ta žalosten apel na Belgrad pomeni, da je SDS v prečanski fronti le iz špekulacije.

Ker so jo njene zloglasne metode docela izolirale, je skušala s pomočjo prečanskega junačenja priti zopet v kontakt z narodom, da si pridobi njegove mandate in da potem zopet nadaljuje s svojim jugoslovenstvom, ki ji je edino pri srcu. Zakaj tako komodno in tako bogato donosno je, če je ves državni aparat v strankini službi in če tudi veliki župani niso drugo, ko navadni strankarski agitatorji. Toda silno se moti dr. Žerjav, če misli, da se bodo še vrnil ti časi, ko je bila v tajništvo SDS osredotočena politična oblast. Ti časi so minili, ker se je v Jugoslaviji pričela doba konsolidacije in največji dokaz te konsolidacije je baš v tem, da je vržena centralistična SDS za vselej iz vlade.

Belgrajskim vlastodržcem se je hotel dr. Žerjav s svojim preklicom prikupiti, dosegel pa je le to, da se je prav neusmiljeno izblebetal in tako ve danes iz Žerjavovih ust vsa Slovenija, da je SDS vedno za centralizem. pa naj bo v vlad ali v opoziciji.

Drugo poglavje pa je, na kako mizerno žalostni stopnji mora biti kritikizem pristašev SDS, da jim je čisto vseeno, če njen voditelj preklicuje centralizem ali ne in če preklicuje samega sebe ali ne. Je pač čisto v redu, da so baš esdesarski listi največ pisarili o robskih dušah.

Prima de Rivera se poroči

v Madrid, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Primo de Rivera se namerava meseca maja poročiti s senorito Nino Castellano. Nevesta je stara 47 let, ima pa premoženje, ki ji donša letno pol milijona pezeta. Španski kralj bo pri poroki za urloč,

Poravnajte naročnino!

Telefon št. 128 **F. Michelitsch** Ustanovlj. 1898
modna trgovina „K Nevesti“
Maribor — Gosposka ulica šte. 14

Moško perilo kakor:

srajce, bele in barvane od Din 60— naprej,
spodnje hlače od Din 35— naprej,
ovratnike, mehke in trde od Din 8— naprej,
samoveznice, pletene od Din 8— naprej.

Največja izbira po najnižjih cenah!

samoveznice, svilene od Din 24— naprej,
modne nogavice, kratke in dolge, raznih barv,
naramnice, držaji za nogavice, žepni in
modni robci ter vse ostale potrebščine.

Spomladi

naj izgledajo tudi Vaše obleke sveže in kakor nove, zato pustite iste kemično čistiti, barvati, plisirati in likati v tovarni

Josip Reich

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4—6.
Sprejemališče: Šelenburgova ulica št. 3.
Izvršitev v 24 urah. — Postrežba točna. — Cene zmerne.

Največja odpr. trrdka glasbenih instrumentov v državi!

Tovarniško skladišče

Meinel & Herold

Tovarna glasbenih instrumentov, gramofonov in harmonik
Maribor št. 102.

Violine od 95— Din dalje
Mandoline 135— „ „
Gitar-citre 192— „ „
Gramofoni 345— „ „
Ploč pihala 505— „ „
Ročne harmonike 85— „ „

Najmodernejši jazz-instrumenti itd. po izredno nizkih cenah!

Priznane prvovrstni kvalit. izdelki! Garancija! Vrnitev instrumenta dovojenja, če ne odgovarja! Zahtevajte naš brezplačni veliki katalog!

Surovo sveže maslo

Katera mlekarna more dobavljati večjo ali manjšo količino SUROVEGA MASLA, naj pošlje takoj za vzorec 5 do 10 kilogramov po povzetju na naslov:

„ALFA“ - SPLIT.

Ako bo kvaliteta dobra in cena zmerne, se sklene pogodba za permanentno dobavo in celo leto.

Prva Jugoslov. Žična Industrija

Celje

Telefon šte. 117

Edini izdelovatelj hmeljskih sušilnic sistema

„Linhart“

za Jugoslavijo.

Tovarna žičnih pletenin in tkanin, vrtnih ograj, posteljnih vložkov, železne konstrukcije l. t. d.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Škofji Loki

reg. zadruga z neomejeno zavezo

obrestuje

hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru tudi višje. — NALOŽBE pri njej so najbolj VARNE, ker jamčijo poleg izdatnih lastnih rezerv še vsi člani z vsem svojim premoženjem.

Posojila in trgovske kredite

v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji.

1903

1928

Naznanilo

Slav. občinstvu najljubšeje naznanjam, da sem PREVZELA dobro znano

gostilno, kavarno ter dalmatin. klet „Pod klančkom“

Cesta v Rožno dolino 36 (prej Mar. Zgone)

ter bom p. t. goste postregla s kar najboljšo pijačo in jedajo. — Sprejemajo se tudi ABONENTJE.

Otvoritev se vrši danes dne 15. aprila t. l.

Se priporočam z odličnim spoštovanjem

Manica Kovačeva.

Klavirji prvih svetovnih znamk!

ALFONZ BREZNIK

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠT. 3

(v lastni hiši poleg magistrata).

Zaloga in izposojevalnica najboljših klavirjev, pianinov in harmonijev, **Steinway, Bösendorfer, Förster, Höpfi, Hofman, Original Stingl.** — Popravila in uglaševanje najcenejše. — **Najbogatejša izbira** vseh ostalih glasbenih instrumentov in strun.

Čitaj! Tebe se tiče!

Vsakogar, ki letos zida ali bo zidal, ki je imel težave z ogrevanjem stanovanja, obrtnih prostorov v pretekli zimi in ki hoče odpraviti te nedostatke za vedno na najbolj ekonomičen in enostaven način, bo rešil moj

grevec „Calefactor“

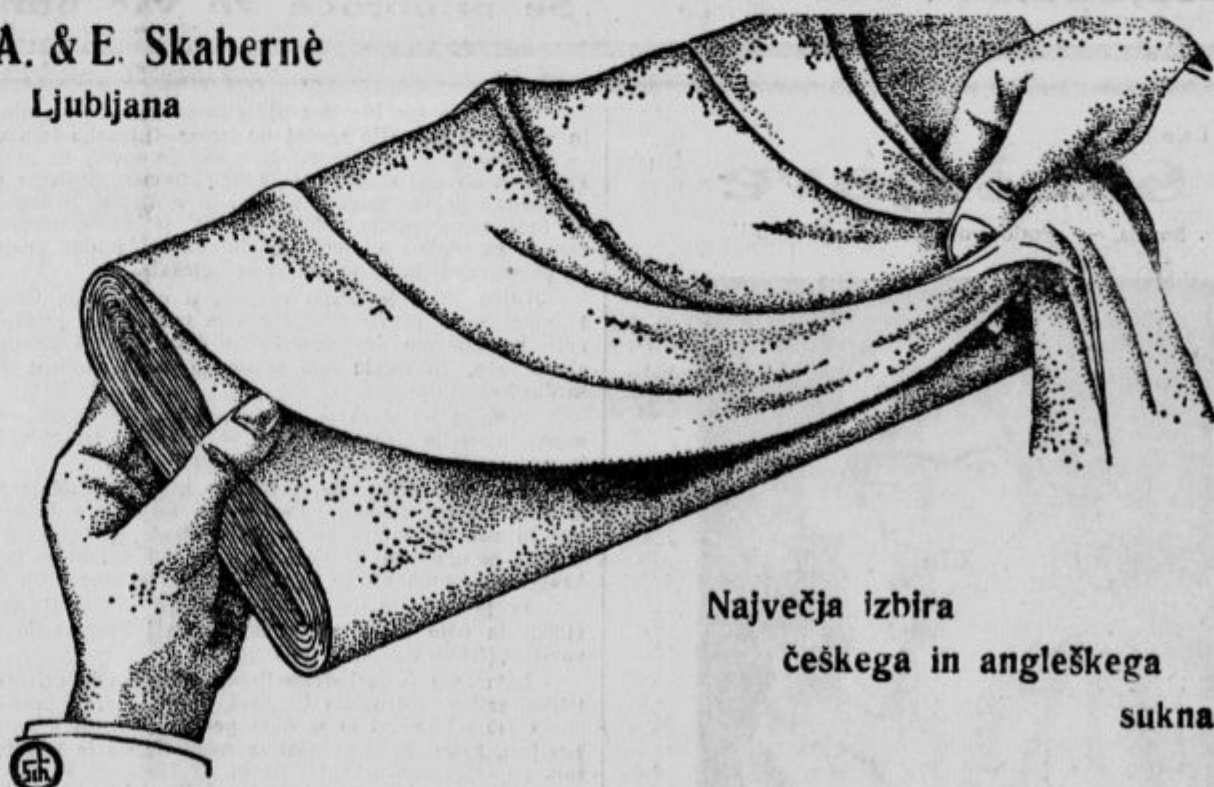
ki izrablja ono toploto, ki sicer uhaja neizrabljena v dimnik.

Vsak strokovnjak in nestrokovnjak je iznaden o enostavnosti, originalnosti in učinku tega radiatorja, ki je neobhodno potreben v vsakem gospodinjstvu. — Pojasnila daje in naročila sprejema **JOSIP ŠIŠKA, KRANJ.**

ZOLČNI KAMENIK *Interesno bratstvo o uspešnem zdravljenju žolčnih kamnov*
Vam pošlje brezplačno lekarno pri Odrešeniku Praga II. Vyšehradská tř. Pišite ako!

A. & E. Skaberné

Ljubljana

Največja izbira

češkega in angleškega

sukna.

ILOVAC

TVORNICA GLINASTIH STREŠNIKOV IN OPEKE
FROHLICH & BICHLER, KARLOVAC

Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke. — Prolivljanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov. Posebno se priporočajo **FALCANI** IN **DVAKRAT FALCANI** STREŠNIKI v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. — Dobavijo se franko na vsako postajo. — Glavno zastopstvo za Slovenijo:

EKONOM, LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

Oddam v zakup

restavracijo odnosno hotel „Narodna gostionica“

Zakupnina odnosno inventar se lahko prevzame za 60.000 Din, a mesečna najemnina stane 3000 Din. Hotel ima 2 veliki sobi katerih ena meri 120 m², druga po priliki 80 m². Poleg tega je 8 sob za tuje, ki so vsakodnevno zasedene. Ima lep razgled na velikem dvorišču, odnosno vrtu prav na reko Dunav. Vrt se tudi lahko uporabi za kino. Zakupnina traja 3 leta. — Imam tudi lep prostor, na katerem bi se dalo prirediti kopališče. —

VLASTIMIR RADOVANOVIČ

hotelir — »Narodna gostionica« — Smederevo.

NOVOST!

Cenjene, dame oglejte si pred nakupom zalogo razno-ker došlih, krasnih broširanih strojev, najnov-nejše iznajdbe moderne tehnike. Na vsak stroj popolnoma enostavno li-vate vsakovrstno blago, neitke in čipke s cik-cak šivom, vežite najmoder-nejše in luknjaste ve-zanine, gumba in gum-bnice. Poisk v ročniku brezplačen.

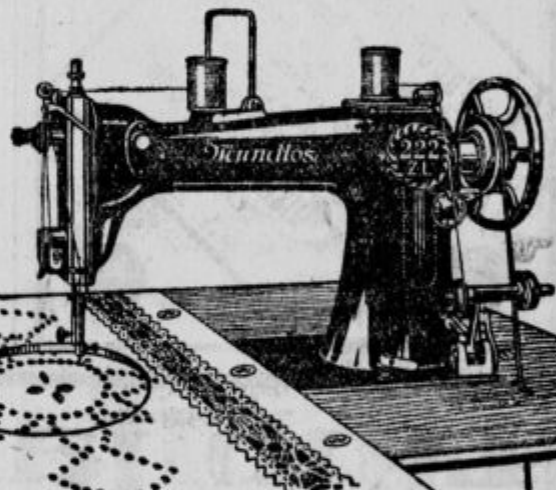
Ceniki franco.

Prodaja tudi na obroke.

„TRIBUNA“

F. B. L. Ljubljana,

Karlovska cesta 4.

IŠIAS

in slične reumatično-neuralgične boleti le-čite! — Izlečenje v 3 dneh z jamčeno.

Zdravilišče dr. **BONCINA-EINETTI**
Trieste, VI. Fabio Filzi 23.

Zadružna gospodarska banka d.d.

Brzov. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**

Kaj je novega

KOLEDAR.

Torek, 17. aprila. Rudolf, Anicet, Stefan. — Jutri: Polonij.

Novosadska vremenska napoved za 17. april: Oblačno. Od časa dež. Temperatura bo padla. Močni vetrovi.

Dunajska vremenska napoved za 17. april: Oblačno, viharno, temperatura bo padla skoro do ničle.

Vreme v Beogradu 16. aprila. Ves dan oblačno. Popoldne je pričelo deževati, proti večeru je bil hud naliv.

ZGODOVINSKI DNEVI.

17. aprila: 1563. so Korošci prisegli nadvojvodi Karlu zvestobo na vojvodskem prestolu. — 1907. so v Pragi položili temeljni kamen za nov most čez Vltavo. — 1917. je bil general Aleksejev potrjen kot vrhovni poveljnik ruskih armad. — 1895. je bila končana kitajsko-japonska vojna. — 1896. je umrl dr. Vatroslav Oblak. — Dr. Lueger je bil četrtrič izvoljen za dunajskega župana. Na cesarjevo željo pa se je županstvu odpovedal. — 1790. je umrl severoameriški državnik in pisatelj Benjamin Franklin. — 1854. se je rodil ruski general P. K. Rennenkampf. — 1894. je umrl v Ljubljani slovenski pisatelj, vadniški učitelj, urednik »Vrtca« Ivan Tomšič. — 1897. je Turčija napovedala vojno Grčiji.

Ministrski predsednik Vukičević v Splitu. Za pravoslavne velikonočne praznike se je vladni predsednik Vukičević podal v Split, kjer so ga na kolodvoru sprejeli veliki župan, skitski župan, splitski škof Bonifacij in zastopniki splitskih radikalov.

Romunski poslanik v Splitu. Romunski poslanik na našem dvoru g. Filodor je prispel v nedeljo v Split, kjer se bo mudil par dni.

Dr. Hohnjec je poročal v četrtek, 12. aprila, v Konjicah na zboru zaupnikov celega okraja. Na belo nedeljo, 15. aprila, je govoril na prav dobro obiskanem in lepo uspelem shodu pri Mali Nedelji.

Z zrakoplovom v Beograd bi se marsikdo rad peljal. Zato je razumljivo, da mnogi naši naročniki komaj čakajo 4. junija, ko bo žreb določil, kdo izmed njih bo tako srečen, da si bo to zanimivo potovanje lahko privoščil na stroške »Slovenca«. Prej bo seveda moral najti vsaj pet napak na zadnji strani »Slovenca« v času od 1. do 26. maja. Novi naročniki si tudi lahko pridobijo pravico do žrebanja, če si naroče »Slovenca« in ga plačajo najmanj za dva meseca.

Anketa o železniški zvezi Kamnik-Savinjska dolina v Kamniku. Sestanek, ki ga je o gornji zadevi sklical za nedeljo, 15. t. m. v Kamniku kamniški mestni župan, se je razvil v pravo manifestacijsko zborovanje vseh gospodarskih in javno-upravnih krogov iz vsega kamniškega okraja, Savinjske doline in mesta Ljubljane. Ljubljanskega vel. župana je zastopal vl. sv. dr. Andrejka, mariborskega gornjegrajski okr. glavar dr. Vovšek, vojsko gospod polkovnik Radevič, obl. odbora dr. Milavec in posl. Kugovnik, Jugoslov. klub poslanca Pušenjak in Stercin, zbornico TOI J. Strgar, mesto Ljubljano župan dr. Puc itd. Zastopana so bila vsa društva, ki so kakor-

koli interesirana na tej progi, vsa županstva in vse javne ter gospodarske korporacije. Vsi zastopniki so se izjavili, da bodo oblastva z vso dobrohotnostjo podpirala to železniško zvezo, da se čimprej uresniči. G. vl. svetnik Zupnek je v izčrpnem tehničnem referatu pojasnil trase, ki bi bile možne in dokazal, da bi bila najugodnejša proga Paška vas — Gornji grad — Tuhinj — Kamnik s predorom pod Menino planino. Proga bi bila dolga 40 km s povprečnim vzponom 10 odstotkov in bi stala pro kilometer 150.000 zlatih dinarjev. Gospodarski strokovnjaki so potem povdarjali ogromno vrednost za gospodarstvo Savinjske doline in celega kamniškega okraja, ki bi jo prinesla ta proga in dokazali, da je od vseh tras ta najboljša. Tudi vojaški zastopnik se je pridružil izvajanjem predgovornikov in tako so zborovalci enodušno sprejeli to prog, ker so tudi zagovorniki drugih tras uvideli, da je najboljša. Izvolili so takoj dva pripravljala odbora, enega za kamniško, drugega za štajersko stran, ki bosta potem iz sebe izvolila skupni odbor. Sprejeta je bila resolucija na vse merodajne činitele s pozivom, da se načrt čimprej oživetvori. Tako upamo, da kmalu dobimo nameravano zvezo in se ž njo odpro prirodni zakladi in lepote ogromnega kompleksa ter dobi Slovenija paralelno tako nujno potrebno prog, z bivšo Južno železnico.

Cerkveno odlikovanje. Gosp. Janeza Westra, biseromašnika in vpok. župnika goriske nadškofije v Škofji Loki, je za njegovo devetdesetletnico rojstva imenoval gospod knezoškof ljubljanski za škof. duhovnega svetnika.

Naša opera bo gostovala v Dubrovniku. Uprava dubrovniškega gledališča je končala pogajanja z ljubljanskim opernim gledališčem za enkratno gostovanje za šest večerov. Gostovanje bi se vršilo v prvi polovici maja.

Izpraševalna poštna komisija za leto 1928. Poštni minister je z odlokom št. 5612 z dne 17. februarja t. l. potrdil člane izpraševalne komisije za državne strokovne izkušnje pri poštne ravnanstvu v Ljubljani, ki jih je predlagal g. ravnatelj. Ti gg. so: Za skupino A-administrativno-pravno: Anton Vesenj, dr. B. Kurbus in dr. J. Lebar. 2. Za skupino B — pošto: M. Matjašič, dr. A. Vagaja, A. Suhač. 3. Za skupino C — brzojavno in telefonsko: dr. Iv. Lamut, M. Sedlar. 4. Za skupino D — tehnično: M. Kolarič in K. Ban. Za zapisnike je imenovan rač. blag. uradnik 2. skup. II. kat. J. Štukelj.

Muslimanski publicist umrl. V Sarajevu je v nedeljo umrl 60 let stari član ulema medžisa Ali Efendi Kadić Rahmedlija, ki si je pridobil veliko zaslug kot publicist, pisatelj in učenjak. Napisal je mnogo razprav. Tako je opisal dogodke iz muslimanske prošlosti, dalje, kakšen je narod arabski, kratak nauk o muslimanski veri, dobro slovnico in učno knjigo arabskega jezika itd.

Manifestacije v Zadru. Radi atentata na italijanskega kralja so se vršile v Zadru velike manifestacije, pri katerih se je klicalo italijanskemu kralju. Med zborovanjem so ne navadno ostro napadali Jugoslavijo in našo kraljevo dinastijo.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi svoje člane na: 1. znanstveno me-

sečno predavanje, ki se vrši v četrtek dne 19. t. m. ob 6 popoldne v bolnici za ženske bolezni v Ljubljani. Predavajo: prof. dr. Al. Zalokar (čelna lega, telefon in rešilni avtomobil); asist. dr. M. Finkova (Hipoplazija vratnega mišičja vsled prisilnega intrauterinega držanja); primarij dr. Fr. Derganc: Spoznavno kritična medicina (konec). 2. zabaven večer, ki se vrši v soboto dne 28. t. m. ob pol 9 zvečer v restavraciji »Zvezda« na čast g. šefzdravnika dr. Ivana Zajca povodom njegovega 25-letnega službovanja v socialnem zavarovanju. 3. da v čim večjem številu prijavijo udeležbo in event. predavanja za 2. Vseslovanski zdravniški kongres v Pragi od 25. maja do 2. junija 1928. Tema: Gospodarsko propadanje zdravniškega stanu ter za Skupščino Jugoslovenskega lekarskega društva, ki se vrši letošnjo jesen v Skoplju. Tema: Malaria. Prijave na tajnika društva (dr. Leo Savnik, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 6, telefon 2614) najkasneje do konca tega meseca. 3338

Seigerschmidove Šmarnice ne bodo izšle.

V Veržeru pri Ljutomeru je bila s 1. aprilom ukinjena vsakdanja dostava pošte.

Zdravljenje na kliniki in državni uslužbenci. Ministrstvo prosvete je z dopisom št. 3330 z dne 7. marca 1928 po sporazumu z ministrstvom za narodno zdravje pojasnilo, da imajo državni uslužbenci in njih rodbine po čl. 112. uradniškega zakona pravico do brezplačnega zdravljenja v državnih bolnicah, ne pa tudi na vseučiliških klinikah.

Prvi delavci za Nemčijo. Pred Veliko nočjo je iz Slovenske Krajine odpotoval v Nemčijo prvi oddelek delavcev. Šlo jih je 117. Pretežna večina delavcev je z »Goriškega«, ki je največji del Slovenske Krajine in je večina prebivalstva prisiljena iskati kruha v tujini. Kakor se doznava, bo šlo v Nemčijo še okrog 200 delavcev.

Sprejemanje predvojnega drobiža sosednih držav. Po obvestilu poštne ministrstva št. 3204 z dne 20. marca 1928 in po odloku generalnega inspektorata finančnega ministrstva št. 24.390-27 z dne 22. februarja t. l. smejo državne blagajne od davčnih obveznikov in sploh pri izmeni denarja sprejemati samo predvojni niklasti drobiž sosednih držav, računajoč po kurzu: 100 bolgarskih levov je 41 Din, 100 romunskih lejev je 35 Din in 100 grških drahem je 75 Din. Predvojni niklasti drobiž ostalih držav sprejemajo državne blagajne po nominalni vrednosti al pari za dinarje.

Razpisana je služba pogodbenega poštarja v Šent Rupertu pri Mokronogu. Jamčevina 1200 Din. Letni prejemki: redna plača 10.200 Din, doklada 5100 Din. za brzojav 240 Din, za odpravljanje in prevzemanje pošte izven uradnih ur 182 Din, za prenašanje pošte 2670 Din, za selsko dostavo 5304 Din. Prošnje s prilogi naj se vlagajo na pošto in brzojavno ravnanstvo v Ljubljani do 30. aprila t. l. Med prilogi mora biti tudi potrdilo krajevnih oblasti, da ima prošilec zagotovljene prostore za pošto, kakor veli čl. 16. pravilnika o pogodbenih državnih poštah.

Nagla smrt. V petek, dne 13. t. m. je bil na Srednji Bistrici (Slov. Krajina) poko-

Priznano

najboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi

renomirana trdka

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12

pan čevljar Jožef Kustic. V sredo je bil še popolnoma zdrav. Proti večeru je v želodcu začutil bolečino in naslednjega dne je že umrl. Ker je smrt nastopila tako naglo brez hujše bolezni, je vzbudilo veliko presenečenje, zlasti ker je bil umrl mož trideset let star in do zadnjega popolnoma zdrav.

Odvetniški dr. Macarol se je naselil v Slov. Konjicah in otvoril tam svojo odvetniško pisarno.

Preprečena nesreča. V nedeljo popoldne je vozil dolenski vlak št. 1017 iz Višnje gore proti Stični. V istem hipu je privozil po državni cesti avtomobil družbe »Stična-Zužemberk«. Avtomobilu je odpovedala zavora in se z vso silo zaletel v zaprt železniško zavoro ter jo vrgel počez preko železniškega tira. Prihajajoči vlak bi zavozil v železno zavoro in avtomobil, če se ne bi strojevodji posrečilo, da je zadnji hip ustavil vlak in tako preprečil veliko nesrečo.

Umor in poskus samoumora v Bohinju. V soboto zvečer se je v Bohinju odigrala zopet ena tako zvanih »ljubezenskih založer«, kakor se jih je zadnje čase v naših krajih že več pripetilo. Trgovski zastopnik 35letni Zdravko Deleja je v soboto ob 10 zvečer med vasema Bohinjsko Bistrico in Kamnjami, na poti do Bohinjskega jezera ustrelil z dvema streloma 28letno natakario Ljubico Likarjevo iz Ljubljane, s katero je imel dalj časa ljubavno razmerje, nato pa je ustrelil še sebe in se težko ranil v prsa nad srcem. Ljubica je bila takoj mrtva, dočim so ljudje našli Delejo težko ranjenega na tleh. Delejo so nato takoj prepekljali v ljubljansko bolnico, kjer sedaj niha med smrtjo in življenjem. Pokojna Ljubica Likarjeva je bila pred meseci nastavljena v neki ljubljanski kavarni kot plačilna natakario. Pozneje je vzel v najem gostilno pri »Zlatorogu« v Gosposki ulici. Zdravko Deleja, s katerim je imela Ljubica že delj časa ljubavno razmerje, je naenkrat postal ljubosumen na Ljubico, ki se ga je pričela izogibati. V soboto popoldne je prišel Deleja v gostilno »Zlatorog« in tam pustil za Ljubico neko pismo, ki ga je policija v nedeljo zaplenila. Tam je zvedel, da se je Ljubica odpeljala v Bohinj. Deleja se je s popoldanskim vlakom odpeljal za njo. Izvabil jo je na cesto, kjer jo je z revolver-skimi strelji umoril in je nato ustrelil še sebe.

Nepovabljen gost. Veletrgovec z železnico g. Zalta iz Ljubljane ima v Savljah tik pod vasjo lično vilo, obdano z lepim, razstlim smrekovim parkom. Vila je od drugih hiš oddaljena in tekem zime nihče ne prebiva v njej. To je izvolila mlada, komaj 16letna Nežika in se lepo naselila vanjo. Nanosila si je raznih jestvin in pijač ter drugih stvari in si sploh svoje bivališče kar moč udobno uradila. Podnevi se je klatila okrog, po malem tudi kradla, če je kje kaj mogla, z nočjo pa je prišla domov — v vilo. No, za tega nepoklicanega in neprijetnega gosta je pa prekmalu zvedel gospodar vile, g. Zalta, ki je zavezo naznanil črnuški orožniški postaji, da mu gošta na kak način deložira. Orožniška patrulja je Nežiko zasačila prav v pasti, baš ko se je gostila v nedeljo dopoldne z obilnimi zalozami svoje kuhinje. Orožniki so pri tej priliki ugotovili, da si je deklica nosila v vilo vseh mogočih stvari, celo sodček vina so našli. Pri prihodu orožnikov pa jih Nežika ni čakala, ampak urno skočila skoz okno in čez plot ter bežala proti Savi. Sele čez Savo sta jo končno orožnika ujela, jo aretirala in odpeljala na črnuško orožniško postajo, odtod pa v Ljubljano v sodne zapore. Nežika M. je rojena na Jesenicah. Delo mrzi, ter se rajši klati okrog

A. P. Čehov:

Govornik

Nekega izredno lepega jutra so položili v krsto asesorja Cirila Ivanoviča Vavilonova, ki je umrl radi dveh bolezni, kateri sta v naši domovini tako razširjeni: od hudobne žene in alkohola.

Ko je sprevod krenil iz cerkve proti pokopališču, se je neki Poplavski, ki je bil tovariš rajnega, vsedel v fjakarjev voz in se urno odpeljal k svojemu prijatelju Gligoriju Petroviču Zapojkinu, ki je še mlad, vendar že zelo popularen človek. Zapojkin ima namreč, kakor je mnogim čitateljem znano, redek talent, da improvizira svatovske, jubilejne in posmrtno govore. On vam govori, kadar hočete: razburjen, lačen, pijan ko klada, v vročici! Govor mu teče gladko, enakomerno, kakor voda z žleba — in obilno; žalostnih stavkov je v njegovem govorniškem slovarju več, kakor ščurkovih jajčec v katerikoli gostilni. Vedno govori košato in dolgo, da se morajo včas, zlasti pri trgovskih svatbah, gosti obrniti do policije, ki potem prisili govornika, da neha govoriti.

— Prišel sem k tebi, bratec! — začne Poplavski, ki ga je srečno našel doma. — Takoj se napravi in pojdi z menoj! Umrl je neki naš tovariš, zdaj ga pošiljamo na drugi svet in moramo se, bratec, z govorom posloviti od njega. Vsi zaupajo vate. Če bi bil umrl kak nižji uradnik, te ne bi bili vznemirjali, ali tukaj gre za tajnika, ki je takorekoč duša pisarne. Take živine ne smemo pokopati brez govora.

— Aha! Tajnik! — je zazelhal Zapojkin. — Oni pijanec?

— Da, pijanec. To bo kolačev, mrzlih je di, fjakar zastoj! Pojdiva, dragec! Na gro-

bu zasadi kakor Ciceron vrbo žalujko, boš že dobil kakršnokoli plačilo.

Zapojkin je rad sprejel povabilo. Razkuštral si je lase, naredil žalosten obraz in odšel s Poplavskim na ulico.

— Vašega tajnika dobro poznam — pravi Zapojkin, sedajoč v kočijo. — Bog mu daj nebesa, bil je premetenec in malopridnež, da malo takih!

— Ne spodobi se, Griša, o pokojniku slabo govoriti.

— Seveda ne, de mortuis nihil bene, ampak on je kljub temu bedak.

Prijatelja sta dohitela sprevod in se mu pridružila. Rajnika so nosili počasi, tako da so imeli do pokopališča parkrat priliko, da so krenili v gostilno in pili za mir pokojnikove duše.

Na pokopališču je bil obred. Tašča, žena in svakinja so, kakor je navada, jokale. Ko so krsto spuščali v grob, je žena celo kriknila: »Pustite me k njemu!« Toda v grob ni šla za možem, najbrže se je spomnila pokojnine. Zapojkin je počakal, da je vse utihnilo, nato je stopil naprej, se po vseh ozrl in začel:

— Ali naj verjamem svojim očem in ušesom? Kaj ni strašna ta krsta, ta objokana lica, jok in vzdihovanje? Gorje, to ni sen, naši čuti nas ne varajo! Oni, katerega smo pred kratkim videli tako pogumnega, tako mladeniški svežega in čistega, oni, kateri je pred našimi očmi nosil kakor čebela med v skupen panj dobro urejene države, oni, kateri — — — oni isti se je sedaj spremenil v prah, v stvarno fatomorgano. Neusmiljena smrt je položila nanj svojo težko roko baš v trenutku, ko je bil kljub letom v polnem razvoju svojih moči in sijajnih nad. Nenadomestljiva izguba! Kdo nam ga bo zamenjal? Veliko je dobrih uradnikov, toda Prokopij Osi-

pič je bil samo eden. Z vso dušo se je posvetil svoji nalogi, svoji pošteni nalogi, ne da bi za to zahteval kako nagrado; bil je nepodkupljiv. Kako je preziral one, kateri so ga z zapeljivimi zemeljskimi dobrotami skušali zavesti, da bi se izneveril svoji dolžnosti in zanemaril svojo nalogo! Da, pred našimi očmi je Prokopij Osiপিচ delil svojo bomo plačo s svojimi najrevnejšimi tovariši, in pravkar ste slišali jok vdov in sirot, katere so živele od njegove miloščine. Službi in dobrim delom se je tako posvetil, da ni užil nobenega veselja vse svoje življenje in da se je celo odrekel sreči družinskega življenja; znano vam je, da je ostal neozžen do konca življenja! A kdo nam ga bo zamenjal kot druga? Kakor da gledam pred seboj njegov obrti, mili obraz, s katerim se obrača proti nam z ljubeznivim nasmehom, kakor da slišim njegov mehak in nežni prijateljski glas. Prokopij Osiপিচ, mir tvojemu pepelu! Počivaj v miru, pošteni, plemeniti delavec! —

Zapojkin je nadaljeval, a poslušavci so začeli šepetati med seboj. Govor je ugajal vsem, izzval je nekaj solz, ali mnogo se je zdelo ljudem čudnega. Najprej niso razumeli, zakaj je govornik imenoval rajnika Prokopija Osiপিচ, ko pa se je pisal za Cirila Ivanoviča. Drugo, kar je bilo znano vsem, je bilo, da se je pokojnik vse življenje bojeval s svojo zakonsko ženo, torej ga ni mogel imenovati neozženega. Tretje je, da je on imel gosto rjavo brado, da se ni nikoli bril in je zato nerazumljivo, zakaj je rekel govornik, da je njegov obraz lepo obrti. Poslušavci so se čudili, se spogledovali in migali z ramami.

— Pokojni Osiপিচ! — je nadaljeval govornik in vzneseno gledal v grob: — Tvoj obraz je bil prej grd kakor lep, bil si mračen in surov, toda vsi smo vedeli, da za to zunanjo kopreno bije pošteno, prijateljsko srce, —

Tedaj so tudi na govorniku samem opa-

Tedaj so tudi na govorniku samem opake mesto, se začel vznemirjeno obračati in majati ramena. Nenadoma je utihnil, zazijal od začudenja in se obrnil k Poplavskemu.

— Čuj, saj je živ! — spregovori z grozo.

— Kdo je živ?

— Prokopij Osiপিচ! Poglej, zraven spomenika stoji!

— Saj on niti umrl ni! Umrl je Ciril Ivanovič!

— Pa sam si rekel, da je umrl vaš tajnik!

— Saj je bil Ciril Ivanovič naš tajnik! Čuden človek, ti si se zmotil. Seveda je bil Prokopij Osiপিচ nekoč naš tajnik, a že pred dve letoma so ga premeslili v drugi oddelek za šefa!

— Zlodej naj vas razume!

— Zakaj si se pa ustavil? Nadaljuj, ker je neugodno.

Zapojkin se je obrnil k grobu in s prejšnjimi vzvišenimi besedami nadaljeval prekinjeni govor. Poleg spomenika je res stal Prokopij Osiপিচ, star uradnik z obritim obrazom. Gledal je govornika in jezo grbančil čelo...

— Ali kakšen zlodej ti je vendar dal to misel! — so se režali uradniki, ko so se z Zapojkinom vračali s pogreba. — Živega človeka si pokopal!

— Ni lepo od vas, mladenič! — je godrnjal Prokopij Osiপিচ. — Vaš govor je morda dober za pokojnega, za živega človeka pa je to — poroga! Prosim, kaj ste vi rekli? »Ni zahteval nobene nagrade, bil je nepodkupljiv!« O živem človeku to lahko rečemo samo v zanikljivem pomenu. In nihče vas ni, gospodine, prosil, da širite vesti o mojem obrazu. Mogoče nisem lep, morda sem celo grd, ali zakaj bi vse opozarjali na mojo zunanost? To je zame žaljivo!

Politična beležnica

Shodi SLS

Velfaščen shod Slov. ljudske stranke se je vršil na belo nedeljo po rani službi božji pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Udeležba je bila ogromna. Ne samo domačini, ampak tudi iz sosednjih in daljnih župnij mariborskega in lenariškega okraja so prišli možje in fantje. Shodu je predsedoval predsednik naše krajevne organizacije g. Ilešič. Prvi je govoril narodni poslanec Zebot o razvoju dogodkov od volitev do sedaj, o delovanju vlade in skupščine, o davčnem in drugih novih zakonih. Omenjal je posebej velik pomen, da je bil naš vodja dr. Korošec imenovan za ministra notranjih zadev, ki je eno najvažnejših ministrstev. Za Zebotom je govoril oblastni poslanec in odbornik dr. Veble o koristnem delu za ljudstvo, ki ga vrši oblastni odbor in naš okrajni zastop. Oblastni odbornik in poslanec Supanič je razlagal v poljudni besedi o načrtu in delu oblastnega odbora za napredek naše živinoreje in drugih gospodarskih panog. Oba govornika sta posebej naglašala, da ima oblastni odbor resno namero in načrt, da se takoj, ko bodo tehnična dela gotova, pričelo z regulacijo Pesnice. Gospod župnik Frangež je še dal nekaj dobrih nasvetov radi regulacije Pesnice in je med splošnim pritrjevanjem naglašal, da ljudstvo odobrava sodelovanje Slovenske ljudske stranke v vladi in da izraža svojemu voditelju dr. Korošču in našim narodnim in oblastnim poslancem popolno in neomajno zaupanje. — Takoj po shodu se je vršila seja širšega odbora SLS za politični okraj Maribor levi breg. Seje so se udeležili člani odbora in zaupniki iz vseh delov velikega okraja. Celo z visokega Slemenca je došel agilni župan g. Urban in možje iz trga Sv. Lenart in mnogih župnij. Načelnik okrajnega odbora Zebot je podal zaupno poročilo o položaju in o drugih za okraj važnih zadevah. V debato so posegli oblastni odbornik dr. Veble in Supanič, člani okrajnih zastopov obeh okrajev, župani in posamezni zaupniki. Poleg sklepov gospodarske važnosti, se je sklenilo, da se razvije od župnije do župnije agitacija za naše časopise. S shodom in zborom zaupnikov so bili vsi zelo zadovoljni in so izrazili željo, naj Slovenska ljudska stranka s svojimi poslanci večkrat priredi kaj takega, da pridejo ljudje v stik z našimi zastopniki in predstavniki raznih korporacij. Mirno lahko trdimo, da vse ljudstvo trdno zaupa v Slovensko ljudsko stranko, a da so samostojni demokrati s svojim hujšakjem izgubili med ljudstvom še tisto troh o pristašev, ki so jih imeli.

Na Polici pri Višnji gori se je na belo nedeljo vršil dobro obiskan shod SLS, na katerem je poročal oblastni poslanec Erjavec. Zborovalci so soglasno izrekli zaupnico poslancem SLS.

Dr. Ninčič

Dr. Momčilo Ninčič, naš dolgoletni zunanji minister se je čutil poklicanega, kritizirati zunanjo politiko, zlasti od dobe, ko je v rokah sedanjega ministra dr. Voje Marinkoviča. Glavni očitki obstoja v tem, da naše zunanje ministrstvo ni aktivno in da ni odpravilo nasprotstev med državami-sosedami, kar bi se bilo lahko zgodilo. Dr. Ninčič je brezdvoma politik, ki si lahko lasti kritiko nad našo zunanjo politiko; saj je bila dolga leta izključno v njegovih rokah. Vprašanje je le, če so njegova izvajanja pravilna, in kar je še važnejše, odkritosrčna.

Zunanjepolitična linija dr. Ninčiča je bila ceterum censo: prijateljstvo z Italijo. V tej svoji zamisli je šel naš bivši minister celo tako daleč, da je vrgele na to razmerje zadnjo karto. Ponovno in ponovno je jugoslovanska kritika opozarjala, da taka politika ne more srečno končati in da morajo priti prej ali slej dnevi razočaranja. Vsemu inozemstvu je bil Ninčičev optimizem naravnost nerazumljiv; saj je vedel ves svet, kaj se pripravljalo od Italije, fašističnega režima še posebej. Popoln polom je doživela Ninčičeva zunanja politika s tiranskimi pogodbami, katere posledice je bil Ninčičev odstop. Ravno v tej točki, v razmerju do Italije, bi bil lahko Ninčič dokazal, če je mož na svojem mestu. Dokaza ni doprinesel.

Večji deficit pa izkazuje njegova bilanca zlasti, kar se tiče naših neposrednih sosedov. Dr. Ninčič je lahko vedel, da so sosedi najprej in da je pobit nasprotnik element, s katerim se pod gotovimi pogoji lahko pogaja in s katerim se mora priti na čisto. Dr. Ninčič je intelektual in dobro pozna diplomacijo tujih držav ter mu je bilo znano, da je vsa moč angleške diplomacije v tem, da prisili nasprotnika na kolena, a se tudi z njim sprizajni, tako da končno prizna: Pod angleškim žezlom je dobro biti. Vsa velika diplomacija gre pravzaprav po tej poti. A kaj smo videli pri Ninčiču? Naše razmerje do Bolgarije je pustil neurejeno. Istotako naše razmerje do Grčije in Madjarske. Bolgarija se je z italijansko in angleško pomočjo opomogla tako, da so pogoji takega jugoslovansko-bolgarskega zblizanja neprimerno težji, kot bi bili preje, ko do tega ojačenja še ni prišlo. Tudi Madjarska je naša sosed. Z njo se skoraj nismo razgovarjali. Pa tudi sredstva sama, katerih se je Ninčič napram našim sosedom posluževal, niso bila ravno taka, da bi pomnoževala krog naših prijateljev. Dr. Ninčič je bil izredno oster, da ne rečemo — v gotovih slučajih navzven odbijajoč. Zgodovina jugoslovansko-

bolgarskih trenj je ena sama veriga teh dokazov.

Očitek neaktivnosti sedanje vlade je neutemeljen. Dr. Ninčič se ni posrečila ena največjih in najpomembnejših mednarodnih pogodb — jugoslovansko-francoska zveza, dr. Marinkoviču pa se je. Pod novo vladno smo sklenili vse mogoče konvencije, da omenimo samo važno jugoslovansko-nemško pogodbo. Pota, na kateri je krenila naša zunanja politika pod vodstvom sedanje vlade in zlasti dr. Voje Marinkoviča, so dokaz izrednega aktivizma in agilnosti, kakršne povojna jugoslovanska zunanja politika dosedaj ni mogla izkazati. — Prepričani smo, da je to objektivno mnenje nas vseh in tudi inozemstva. Če pa je dr. Ninčičev članek razumeti kot poskus politične rehabilitacije, potem taka kritika prav gotovo ni uspešna po do nje, zlasti če se je poslužuje politik, ki ima v tu- in inozemstvu — ime.

Zanesljiva varuha državne blagaine

»Narod«, popoldanski esdeesarski »Narod« ima takole brzojavko: Kakor se izve iz zaupnih vladnih krogov (kjer ima »Narod« same prvoklasne zveze), je najetje 13 milijardnega posojila znova ogroženo. Kakor znano (namreč samo »Narodu«), so zastopniki ameriške in angleške finančne skupine, ki nudijo posojilo, zahtevali, da dobi vlada odobritev tega posojila tudi s strani predstavnikov prečanskih krajev. KDK kot edina legitimna zastopnica prečanskih pokrajin nato ni pristala — zato s posojilom ne bo nič.

Takale budalost je pa tudi za »Narodove« bralce malce predebela. Angleški in ameriški finančniki naj torej smatrajo Pribečevica in Radiča za najboljša svoja garanta. Šele če bosta ta dva gospoda dala svoj podpis in pristanek, bodo njihovi dolarji pri nas prav spravljani. Čudno, da »Narod« ni zaupno zvedel tudi to, da so Angleži in Amerikanci pripravljeni dati posojilo šele takrat, kadar bo vlada esdeesarski tisk pripravila do tega, da bo vsaj približno pametno pisal. S tem bi bilo seveda posojilo definitivno pokopano.

Nova vlada

Se drugo tako beremo. »Narod« pravi pravilno, da so v Belgradu prazniki, da tam ni ne poslancev ne ministrov, da torej ni nobenih odločilnih ljudi. Toda potem, ko je to navedel, pa »Narod« nadaljuje:

»Tem živahnejše pa se je razpravljalo v javnosti o politični situaciji in o skorajšnjih spremembah na vladi. Splošno vlada prepričanje, da pride v najkrajšem času do dalekosežnih izprememb in do vstopa KDK v vlado. O tem se javno razpravlja v vseh belgrajskih političnih krogih.«

In »Narod« točno pove, kdo bo sestavil novo vlado, kdaj se bo to zgodilo in da je cela zadeva bolj »Narodovska«, pristavi, da tudi Vukičevići radikali smatrajo Vukičevićev režim za nemožno.

Torej v Belgradu ni nikogar: ko v Belgradu ni nikogar, takrat se dela kombinacija za vstop KDK v vlado in vsi politični krogi, ki jih v Belgradu ni, o tem javno v Belgradu razpravljajo in so vsi navdušeni za Radiča in Pribečeviča in za — »Slovenski narod«. Ta je določen za nove vlade »pressebiro«.

Kdo je koga pridobil

»Jutro« v članku »Odločilni dnevi pred desetimi leti za našo svobodo« opisuje dogodke iz leta 1918, ki so bili priprava za razsulo Avstrije, zlasti pripoveduje o zaprisegi Čehoslovakov. Med drugim je pa tudi tale stavek: Dr. Gregor Zerjav, ki je bil tedaj tajnik našega poslanskega kluba in spiritus agens v vseh nacionalnih stvareh, je za podjetje pridobil dr. Korošca. »To žanje napihovanje bi prav gotovo tudi dr. Zerjav črtal, če bi zanj bil vedel. Dr. Korošec je bil namreč šef Jugoslovanskega kluba, dejanski in formalni vodja vsega osvobodilnega gibanja Jugoslovancev. Vse kar se je delalo v tej smeri je bilo delo dr. Kreka in dr. Korošca. Dr. Zerjav takrat sploh ni bil še nikakoli politična osebnost, bil je samo v službi kluba in moral delati po ukazih dr. Korošca, kakor mora delati vsak uslužbenec po ukazih svojega šefa. Dr. Korošec, ki je vodil nacionalne in politične boje, še predno je dr. Zerjav sploh nosil politične hlače, pač ni potreboval nasvetov takega »spiritusa«. Mislimo, da s takim potvarjanjem esdeesarski tisk slabo služi slavi svojega šefa.

Voivoda Stepanović in sdsarska senzacija

Vedno znova moramo ugotoviti, da žerjavovski tisk namenoma vara javnost. V ta namen se cinično poslužuje tudi najodličnejših osebnosti in njihove izjave prikraja in podaja tako kakor takoj na prvi pogled niso mišljene. Zadnja taka žerjavovska raca je izjava vojevode Stepanoviča. SDSarji pišejo kakor da bi voivoda Stepanović »na višji migljaj« izjavil, da hoče prevzeti predsedstvo vlade. Previdno pa zamolče tiste dele vojevodove izjave, ki jasno povedo, da voivoda na kaj takega ne misli. Kajti voivoda Stepanović je med drugim dejal: Niti mi ni nič ponudeno, niti ni nihče prišel k meni, da mi kaj ponudi. Jaz nisem za nič več, nimam več moči, da bi sprejel tako važen in delikaten posel (predsedstvo vlade),

Voivoda Stepanović je v izjavi, ki jo je dal dopisniku »Vremena« celo podčrtal, da bi bilo tudi za Pašića bolje, če ne bi bil vladal prav do smrti. Na posebno vprašanje dopisnika, kaj pravi k Radičevi želji, da naj kak general prevzame predsedstvo vlade, je general izjavil: Vem za to. Toda Radić mora vedeti, da če bi prišlo do tega, bi mu jaz nika-

Pogajanja med SHS in Grčijo

v Atene, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Kakor poročajo listi, sta se Marinkovič in Mihalokopulos na ženevski konferenci dogovorila, da se bodo že v bližnji bodočnosti začela med Grško in Jugoslavijo pogajanja za ureditev vseh višjih vprašanj. »Politea« trdi, da je Marinkovič imel povod zato, da ne bi Grška iskala svojih zaveznikov na drugi strani. »Proja« poroča iz Sofije, da se bodo po posredovanju Titulesca v bližnji bodočnosti začela med Grško in Bolgarsko pogajanja za prijateljski pakt.

Največji potres v Bolgarii

v Sofija, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Sobotni potres je bil največji od vseh, ki so bili kedaj v Bolgarski. Da je bilo razmeroma tako malo smrtnih žrtev, je pripisovati temu, da so bili takrat že vsi obrati zaprti in da se je prebivalstvo radi lepega vremena nahajalo večinoma na prostem. V Čirpanu so skoro vse hiše popolnoma porušene. Uničena je tudi velika tobačna tovarna. V bolnici so bili rešeni vsi bolniki razen ene ženske. Selo Omorovo je porušeno do tal. V Borisovgradu je porušenihi tri četrtine hiš, mrtvih je 8 ljudi. Potresni sunki so se ponavljali vso soboto. Vlada je kot prvo pomoč dovolila 200.000 levov.

Madjari obnovili pomorsko plovbo

v Budimpešta, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Vlada je z družbo Cosulich in z madjarsko levantsko paroplovno družbo zaključila pogajanja o obnovi madjarske pomorske plovbe in hoče predložiti parlamentu načrt zakona, po katerem naj bi dve družbi dobivali državno subvencijo po 1.500.000 pengejev na leto. Neki parnik levantske družbe, ki ga bodo v kratkem na Angleškem spustili v morje, bo dobil ime »Honved«.

Na borzi se je danes širila vest, baje iz Berlina, da bo Italija Reko odstopila Madjarski, kar je imelo značilno posledico, da je kupčija oslabela.

Italijanski fašisti v ogrskem parlamentu

v Budimpešta, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Grof Bethlen bo imel jutri v parlamentu velik zunanjepolitičen govor, ki bo, kakor se čuje, v glavnem posvečen italijansko-madjarskemu prijateljstvu. Poročal bo o svojih razgovorih v Milanu. Tej seji bo prisostvovala tudi deputacija italijanskih fašistov, ki dospe jutri v Budimpešto. Desnoradikalna družabna društva hočejo ob obletnici pohoda v Rim prirediti pred italijanskim poslanilstvom simpatijske manifestacije.

Za enkrat - samo sled za morilci

v Milan, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča neki turinski list, so že našli sled za milanskimi atentatorji. Izredno sodišče za varstvo države, ki je sedaj v Milanu, je dobilo podatke o obstoju terorističnega komplota, katerega glavni sedež je v Milanu. Milanski etentat ni bil edini zločin te družbe. Policija je k sreči mogla preprečiti njen program terorističnih atentatov. Družba je v službi mednarodne anarhistične in komunistične zarote ter so njeni člani že znani preiskovalnim oblastvom. List poroča tudi, kakšno mrzlično razburjenje vlada v Milanu, kar se je jasno pokazalo pri pogrebu žrtev. V množici je nastala velika panika, ki se je pokazala v tem, da so ljudje v strahu kričali in divje bežali, pri čemer je bilo več kot deset ljudi precej ranjenih.

Zaleski in Mussolini

v Milan, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Poljski zunanji minister Zaleski je imel danes popoldne zopet nov dolg govor z Mussolinijem v palači Chigi, kateremu se pripisuje poseben pomen. Pri tej priliki sta posebej razpravljala o italijansko-poljskih odnosih. Nato je bil na Kapitolu sprejem na čast Zaleskega. Zvečer pa je poljski poslanik na Kvirinalu Knall priredil sprejem. S tem je končan oficijelni del potovanja Zaleskega, ki ostane še jutri v Rimu in ga bo sprejel papež v avdienci.

v Milan, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Vladni listi svarijo, da bi se obisku Zaleskega pripisoval prevelik pomen. Oficijelni »Messaggero« piše v splošnem, da potovanja inozemskih državnikov v Italijo niso nič nenavadnega, če se pomisli, da Mussolini nima, kakor drugi zunanji ministri v Ženevi, prilike stopiti v stike z drugimi državniki. Ne sme se vsakemu obisku pripisovati tajnih namenov in novih potov italijanske zunanje politike.

v Varšava, 16. apr. (Tel. »Slov.«) V zvezi z razgovori Zaleskega z Mussolinijem odklanja poljska javnost soglasno vsako misel o preo-

kor ne dovolil, da bi v narodni skupščini take govoril (kot doalej).

Niti iz enega stavka izjave ni mogoče sklepati, da bi voivoda imel kak poseben namen, nasprotno na vsa poročevalčeva vprašanja je odgovarjal negativno. In taka izjava je SDS tudi dobrodošli prašek, po katerem naj ubogi bralci žerjavovskega flaska mirneje spe.

kretu poljske politike napram mali antanti in Madjarski ter se interesira samo za gospodarske posledice teh sestankov. Desničarska »Gazeta Varšavska« odklanja misel približanja k Madjarski na škodo Češkoslovaške ter omenja, da kaka revizija trianonske mirovne pogodbe že zaradi tega ne bi prišla v poštev, ker bi se utegnili smatrati za prejudic za teritorialne določbe verzajske mirovne pogodbe.

Duca je šel le na oddih

v Milan, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Romunski namestnik zunanjega ministra in notranji minister Duca je na potu iz Bukarešta v Florenco izjavil novinarjem, da potuje samo na oddih in da ne razume, da se njegovemu potovanju podtikajo politični nameni.

Voditelj italijanskega sindikalizma v Gorici

d Trst, 16. apr. (Tel. »Slov.«) V soboto je prispel v Gorico vodja fašističnega sindikalizma, poslanec Rossini. V prostorih fašistične stranke v Trgovskem domu je prisostvoval prvemu kongresu fašističnega sindikata na Gorškem. V Verdijevem gledališču je imel govor o bistvu fašističnega sindikalizma. V nedeljo je govoril v Trstu o istem predmetu v Rossettijevem gledališču. V ponedeljek je obiskal delavstvo v nabrežinskem kamnolomu in v Trzinu.

Papež o vzgoji otrok

v Rim, 16. apr. (Tel. »Slov.«) »Osservatore Romano« poroča, da je papež danes sprejel v posebni avdienci narodni odbor zveze katoliških mož. V svojem nagovoru je papež opozarjal katoliške može in posebno družinske očete na sveti boj proti nemoralu, na kar je naglašal dolžnost in pravico družinskih očetov do vzgoje otrok. Edino katoliška cerkev ima misijo za vzgojo otrok in ima na razpolago tudi sredstva za rešitev tega tako koščilnega vprašanja. Vsi može in posebno družinski očete morajo vedno in vedno bolj bdeeti nad tem problemom. — Z današnjim papeževim nagovorom se bo morda zopet obnovila polemika o vzgoji otrok, ki je sedaj potihnila.

Nadžkova dr. Kordača zadela kap.

v Praga, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Kakor pišejo »Narodni Osvobodenci«, je praškega nadškofa dr. Kordača zadela kap, da mu je ohromela desna stran telesa. Stanje cerkvenega kneza, ki je že v 76. letu, je resno.

Stanje nadškofa dr. Kordača je danes stacionarno in se ni poslabšalo, kakor so se o tem širile govorice.

Dr. Beneš v Parizu

v Pariz, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je včeraj došel v Pariz s svojega večdnevnega dopusta na Rivieri. V Parizu bo ostal dva dni, nakar bo potoval dalje v London. Tam bo ostal dalje časa, potem pa se bo vrnil v Prago.

Včeraj preiskava v Monoštru

v Budimpešta, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Strokovnjaki Društva narodov za orožje in carino, ki so včeraj popoldne dospeli v Monošter, so danes skupno z madjarskimi eksperti začeli preiskovati vojni material in pregledali dva vagona, v katerih so se nahajali v glavnem pasovi za patrone in zaboji za strojnice deloma z znakom »Innsbruck«, deloma z znakom »K. H. R.«

Major irske zračne flotile

v London, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Komandir Fitmaurice je bil imenovan za majorja irske zračne flotile.

Zavora odpovedala - vlak se prevrnil

v Berlin, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Med vožnjo proti berlinskemu nogometnemu spornemu prostoru je na vlaku cestne železnice, ki je bil poln izletnikov, na klancu odpovedala zavora in je vlak začel voziti s silno hitrostjo. Na ostrem ovinku se je prevrnil in pokopal pod seboj potnike, od katerih je 8 mrtvih, 90 pa ranjenih, med njimi več težko.

Dirkač Pietro Bordino — mrtev.

Milan, 16. apr. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je v Aleksandriji smrtno ponesrečil znani avtomobilski dirkač Pietro Bordino. Pripravil se je za novo dirko. Ko je vozil 160 km na uro, mu je priletel nasproti veliki pes, ki ga je avto tudi povozil. Pri tem pa se je avtomobil prevrnil. Bordino je bil takoj mrtev, mehanik pa se je smrtno ponesrečil.

Bomba pod brzovlakom.

v Curih, 16. apr. (Tel. »Slov.«) V noči na soboto so odkrili napad na sanktgothardski brzovlak. Na progi so našli bombo, katero je brzovlak že povozil, ki pa ni funkcionirala. V zvezi z milanskim atentatom se domneva, da gre morda za nadaljnji atentat na obiskovavce milanskega velesejma.

Moderna klavnica - pogoj ljudskega zdravja

V današnjih časih, ko oblasti in tudi prebivalstvo samo strogo pazi na higijeno prometa z živili, si je težko predstavljati tako veliko mesto, kakor je Ljubljana, brez velike in moderne, vsem higijenskim predpisom ustrezajoče klavnice. Dandanes se more Ljubljana postaviti, da ima klavnico, katere vsa ureditev in vsi pripomočki pri klanju živali jamčijo, da odgovarja meso, ki ga Ljubljančani uživajo, vsem higijenskim predpisom.

Iz starih zapiskov in deloma tudi iz še ohranjenega ustnega izročila je znano, da so ljubljanski mesarji imeli v začetku novega veka primitivno urejeno klavnico blizu sedanega čevljarkega mostu, pod Tranč. Razmere v tedanji klavnici in neprimerno shranjevanje mesa so bile tedaj pogosto neposreden vzrok mnogih epidemij in boleznih v mestu. Iz zgodovine so tudi znane mnoge ostre kazni, ki so jih izrekle oblasti nad takratnimi mesarji radi nesnažnosti.

Kasneje so ljubljanski mesarji klali za Ljubljano v bližini sedanje stare cukrarnice. Ta

dila z različnimi ovirajočimi omejitvami. Zveza delovnega ljudstva pa ni mogla realizirati tega načrta, ker je bil tedaj občinski svet razpuščen, ravno ko je začel posojilo uresničevati. Od Zveze delovnega ljudstva pričelo delo je potem za ključil — in to ne na povsem posrečen način, gerentski trošvet.

Klavnica od znotraj.

Kdor je pred leti slučajno zašel na klavnico in svoj obisk sedaj ponovi, bo presenečen. Mesto prejšnjih umazanih in nizkih poslopij se sedaj dviga sredi vsega kompleksa ponosen dvor z visokim vodnim stolpom, ki ni le praktičen, ampak tudi estetsko zelo učinkuje.

Prava klavnica se deli v klavnico za govedo in drobnico, v klavnico za prašiče in v klavnico za konje. Klavniške prostore loči od hladilnice in predhladilnice široka pokrita prometna veža. Za hladilnico se nahaja strojnica, ledarna in kotlarna.

Prometna veža je za hladilnico nujno potrebna, da se zaklano blago prenaša iz klavnice v hladilnico vedno pod streho in je tako zavarovano pred različnimi vremenskimi vplivi. Vse klavniške prostore, prometno vežo in hladilnico veže med seboj železno tirišče, ki je montirano pod stropom poslopja. Pa tem tirišču se vrši v klavnici ves promet zaklanega blaga. Ob dnevih, ko koljejo mesarji živino, le tu prav živahno. Zrak diši po živalski krvi, kriče ljudi in živali preglušuje drdranje ročnih vozčikov.

Strojnica, ledarna, hladilnica in vodovod.

Tik ob Gruberjevem prekopu se nahajata klavniška strojnica in kotlarna, ki sta vsaka zase v med seboj ločenih poslopih. Para iz kotlarne prihaja po ceveh v strojnico, kjer žene močilen parni stroj. Ta pa zopet žene električni generator in kompresor amonijaka. Klavnica ima lastno električno silo za razsvetljavo in za obrat. Kompresor dovaja v hladilnico amonijakovo paro. Radi povečane prostornine odjemlje amonijak bližnji okolici v hladilnici toploto in povzroča hladilnici potrebno nizko temperaturo. V kompresorju je normalna napetost amonijaka deset atmosfer.

Ko živino zakoljejo, mora zaklano blago 24 ur v predhladilnici, kjer znaša temperatura 5 do 6° Celzija, nato pa v hladilnico. Tu je 96 celic v velikosti 3 do 6 kvadratnih metrov. Vsak mesarski mojster ima zase eno ali tudi več celic, za katere mora plačevati najemnineke pristojbine.

Klavniška ledarna producira dnevno najmanj en vagon umetnega ledu, ki ga napravljajo iz pitne vode iz mestnega vodovoda. Led je absolutno čist in higijenen. Njegova produkcija se vrši s tem, da pogreza poseben stroj velike posode s pitno vodo v posebno raztopilno kemičnih soli, z zelo nizko temperaturo. Ta raztopina odjemlje vodi toploto in jo spremeni v led. Ledarna je pričela obratovati lani meseca junija in je bil njen vseh že takoj prvo leto zelo dovoljen. Konzum umetnega ledu v Ljubljani vedno bolj narašča.

Klavnica ima lasten vodovod. Izkopan je 16 m globok vodnjak, čigar dno se nahaja globoko pod nivojem Gruberjevega prekopa. Pod dnom vodnjaka pa se nahajajo še kakih deset metrov globoko nabirne cevi za talno vodo. Vodo črpajo s črpalkami v vodni stolp, kjer sta rezervarja za mrzlo in gorko vodo. Klavnica ima lasten vodovod, ker potrebuje mnogo vode za izpiranje. Voda iz klavniškega vodovoda ni pitna.

Druge klavniške naprave.

Živino dovažajo v klavnico po posebnem tiru. Odpošiljatelju je treba na tovarni list napisati le naslov mestne klavnice v Ljubljani in transport pride brez prekladanja direktno na klavniško dovlačilnico. Tu je zgrajen moderno opremljena in po higijenskih predpisih zgrajena betonirana klančina (rampa), kjer se klavna živina iztovarja.

V klavnici so zgrajeni novi hlevi, ki imajo prostora za 400 glav govedi in 600 glav prašičev. Hlevi so betonirani in jih je mogoče v vsakem slučaju epidemije z lahkoto razkužiti.

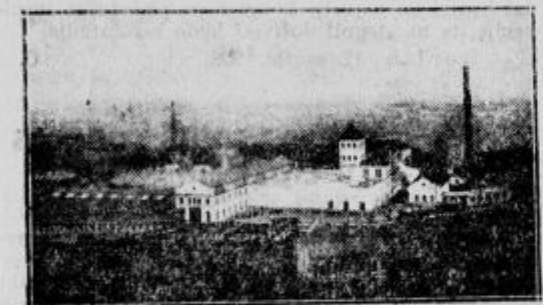

Klavniška klančina (rampa) s modernimi hlevi.

Na klavnici se nahajajo posebna skladišča za kože. V moderno urejenih delavnicah je mogoče izvršiti manjše reparature strojev in drugih klavn. naprav. Za mesarje je pripravljena garderoba, kjer ima vsak mesar svojo omarico s ključavnico. Omeniti je treba še pršne kopeli, kjer se mesarji po delu kopijejo. Klavniškim veterinarjem, trem po številu, je na razpolago laboratorij, kjer mikroskopično preiskujejo zaklano blago in živalsko kri.

Celotna klavnica še ni povsem gotova. — Treba bo tudi razširiti sedanje uradno poslopje oziroma zgraditi stanovanjsko hišo za one klavniške nameščence, za katere je potrebno, da stanujejo v bližini klavnice. Celotna naprava klavnice bo stala približno 21 milijonov Din. Klavnica bi se amortizirala na podlagi dosedanjih klavniških pristojbin v desetih do petnajstih letih.

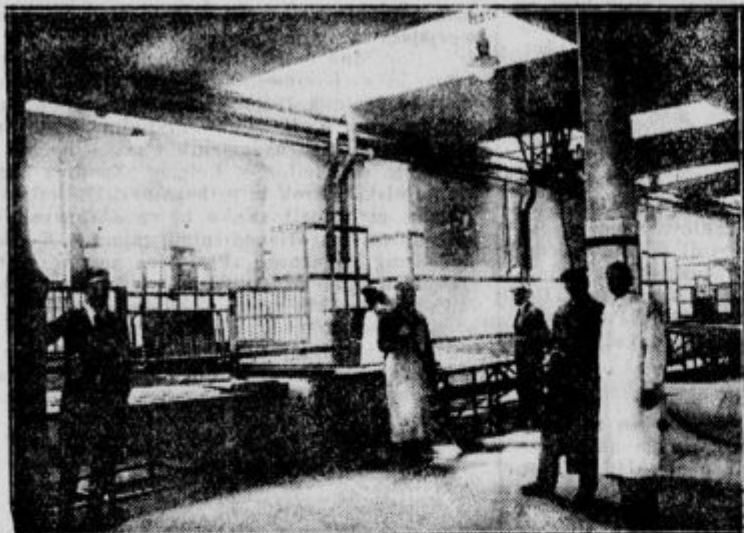
Vsa klavnica z vsemi svojimi napravami pomeni za Ljubljano velevažno pridobitev. — Zdravje mestnega prebivalstva, kontrola nad klavno živino in kvaliteto mesa, vse to je z moderno klavnico v našem mestu zelo napredovalo.

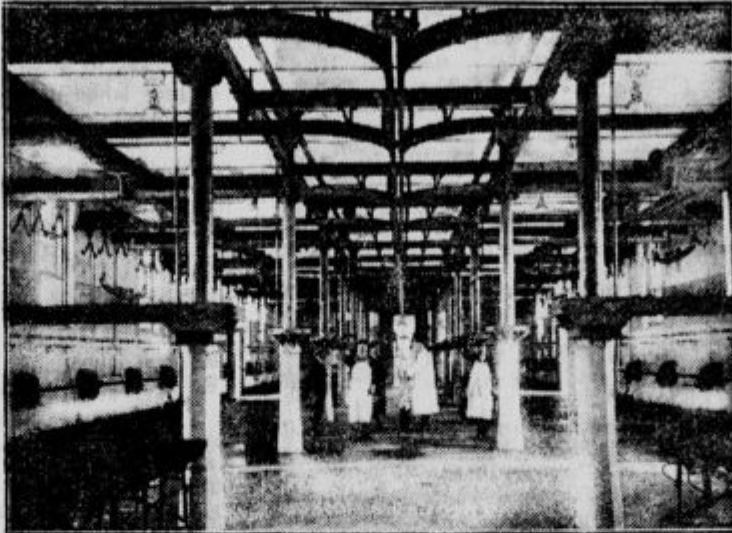
Pogled na klavnico z golovskega poboja. — Nad klavnico se dvigata vodni stolp in dimnik klavniške kotlarne.

Klavnica se je obdržala do l. 1881, ko so zgradili novo klavnico na Poljanski cesti ob Gruberjevem prekopu. Tudi nova klavnica, ki je bila sezidana na istem mestu, kot sedanja, je bila brez tehničnih hladilnih naprav ter tudi drugače zelo pomanjkljiva in nehygijska. Poleti se je meso hladilo v ledenici pod sedanjo klavnico za prašiče. Ta ledenica je bilo bolj podobna podzemskemu rovu kot ledenici. Ni čudno torej, da so se iz vrst mestnega prebivalstva vedno bolj množile pritožbe proti pomanjkljivosti klavnice.

Vprašanje modernizacije klavnice je bilo aktualno že pred več kot 20 leti, toda tedanja »napredna« večina v ljubljanskem občinskem svetu ni mogla tega vprašanja rešiti. Priti je morala v občinski svet šele Zveza delovnega ljudstva, ki se je pod vodstvom župana dr. Periča resno lotila misli o modernizaciji mestne klavnice, kar je tudi sprejela kot eno glavnih točk v svoj delovni program. Na eni prvih občinskih sej Zveze delovnega ljudstva je bilo sklenjeno, da mestna občina najame posojilo 15 milijonov dinarjev v ta namen. Najetje tega posojila je tedanja pokrajinska uprava za Slove- nijo l. 1923 po daljšem obotavljanju tudi potr-

Klavnica za prašiče s kotlom za »umivanje«.

Klavnica za govedo. — Pod stropom železna kon strukcija za promet s zaklanim blagom.

sklepanje o najetju brezobrestnega posojila v svrhu zidanja stanovanjskih hiš. Po izredno bistri socialni uvidenosti in zmislu za odpravo stanovanjske krize v naši občini, ki ga izvajajo naši socialisti, pa ta točka ni prišla na dnevni red, ker so socialisti neposredno pred točko zelo korajžno zapustili sedno dvorano. Poročilo finančnega odseka je podal g. dr. Godnič. To poročilo je obsegalo med drugimi naslednje točke: Antonija Weršič, kino najemnica v Gaberju, je prosila do konca odpovedne dobe za znižanje občinskih taks. Ta prošnja je bila odbita. Ravnotako je občinski svet odklonil ponovno prošnjo lovke družbe Košnica-Lisec za znižanje zakupnine. Občina je dobila poziv od okrajnega glavarja v Celju, da preskrbi vse potrebno za napravo javnega stranišča. Tozadevno se je sklenilo, da stopi župan v zvezo s samostanom pri Sv. Jožefu. Nato je prišlo na dnevni red vprašanje zvišanja najemnine v občinskih hišah. Že v seji marca meseca je občinski svet sklenil, da se to zvišanje izviši, pri čemer pa je bil sprejet dodatni sklep, da se naj to zvišanje odloži do 1. maja in da obenem priložnost socialističnim občinskim svetnikom, da stavijo eventuelni predlog, da se tej ali drugi stranki najemnine ne poviša ali pa le omeji. Pripomniti je, da so stranke v občinskih hišah plačevale dosedaj največ v zneskih od 4 do 11 Din. Le ena stranka je plačevala 25 Din. Povprečno se je to zvišanje izvršilo na šestkratno višino, pri čemer je pa še vedno sedem strank, deloma občinski uradniki, deloma ubožci, ki ne plačujejo nikake najemnine. Čeravno niso socialisti pri prvi seji v načelu protestirali proti zvišanju teh najemnin, so v nedeljski seji izjavili, da so absolutno proti zvišanju, in ker se niso njihovi predlogi upoštevali, so nadaljnja ukrepanja onemogočili. Nato je župan sejo zaključil.

Moste pri Ljubljani

Nove hiše se zidajo. Letos je stavbno gibanje v občini zelo živahno. Zida se na vseh delih občine. Do zdaj so v delu, oziroma imajo stavbno dovoljenje za hiše na Kodeljevem: Marija Strle, enodružinska visokoprtilična; Alojzij Strubelj, dvodružinska; Vid Bevc, dvodružinska in Vinko Klanšek, dvodružinska. — V Novem Udmatu zidajo: Ivana Slavec, dvodružinsko, Franc Prešern, dvodružinsko; Valentin Koprivc, enodružinsko; Mira Zupan, enodružinsko, Franc Možina, enodružinsko. — Na Selu se pripravljajo za zidanje: Vilko Cotič, enodružinsko; Matija Kos, enodružinsko; Martin Stojkovič, enodružinsko; Konvent karmeličank bo pa prizidal h cerkvi kapelico male sv. Terezike. — V Mostah zidata Josip Bahulin in Andrej Zagar enodružinski hišici. — V Zeleni jami si gradi stanovanjsko hišo Fr. Frantar, v Šmartnem Ignacij Mar in v Hrastju Anton Mihelič. — V Obrhah pa popravljata hiše in gospodarska poslopja Anton Zaje in Franca Skatnin, ki sta bila pozimi pogorela. — Ker so stavbe v vrtovih in stoji na peščenih tleh, bodo stanovanja suha in zračna. Zidalo se bo pa še več, ko bo enkrat znano, na kak način se bo pospeševala gradnja malih hišic.

Vpokojeni župnik g. Borštnar se je naselil na Selu v lastno hišo. Mašuje vsak dan v cerkvi pri karmeličankah, kjer sta odslej redno vsak dan dve sv. maši.

Obavške pasi močanske občine dobe elektriko. Ko je občina pripravljala zgraditev lastne elektrarne, so se zastopniki teh vasi luči branili in z nasprotovanjem zgradbo elektrarne zavlekli in podražili. Zdaj se jim je vendar posvetilo, da je elektrika boljša kakor petrolejka in so se razvneli za elektriko. Ko bi se bilo gradilo tako važno podjetje, kot je občinska elektrarna, v kateri bi se bila gradila hitraje pa tudi dovalj

velika, da bi bila celi občini zadostovala. Tako je pa elektrarna že preobremenjena in obnavi morajo po dražjo luč v Ljubljano.

Tržič

Akademija Vincencijeve konference je bila v nedeljo resnično lepa. Kar načuditi se nismo mogli, kako je mogoče že male otroke naučiti toliko besedila, gibov in rajanja! Godci, vojaki, velikani, prtilikavci, kuharice, kresnice, vile, angeli: vse to so bili otroci s tako ljubkostjo, da je nemogoče presoditi, katera izmed enajstih točk sporeda je bila najlepša. Akademija nam je pokazala, da zavodi krščanske dobrodelnosti delujejo pri nas lepo vzgojno-izobraževalno in vsaki starosti primerno. Dvorana je bila naravnost natrpano polna. Med številnimi odličnimi gledavci smo opazili tudi gospo baronico Born, ki je znana prijateljica in dobrotnica delavske mladine. Ko še ni bil spored izčrpan, so že mnogoteri spraševali, kdaj bo akademija ponovljena, da jo obiščejo posebej mali otroci. Slišimo, da bo to na dan prvega sv. obhajila popoldne, kar bo vsekakor primerno.

Himen. Preteklo soboto se je poročil krojaški mojster g. Joško Kralj z gdnjo Marijo Globčnikovo. Novoporočena sta oba delavna člana naše orlovke družine; zlasti g. Joško je že veliko deloval pri orlovskem odseku kot večkratni načelnik in vadiitelj naraščajo. Poročencema so napravili bratje Orli pred cerkvijo lep špalir.

Litija

Politična nedelja. Zadnjo nedeljo bi lahko imenovali politično za Litijo in okolico. Že v soboto večer od 8 do polnoči je zborovala SLS v Litiji v Borškovem salonu za trg sam. Zborovalcev je bilo do 70 iz vseh poklicev in stanov. Bili so delavci in kmetje, obrtniki in uradniki. Vidi

se, da je SLS pravična vsem stanovom in zbira pod svoje okrilje vse poštenjake. Poročala sta g. poslanca Franc Kremžar in Hinko Lebingler. Prvi o delovanju v skupščini, zlasti o davčnih olajšavah, drugi o delu v oblastnem zboru. Drugo jutro sta oba poslanca poročala v Šmartnem zbranim kmetom v Društvenem domu. Zborovalcev nad 200, ki so živahno sledili poročilom. Ob 10 dopoldne je bil zopet sestanek okoliških volivcev pri Boršku. Udeležencev nad 70. Popoldne pa je prišel v Litijo sam general SDS g. dr. Gregor Žerjav in je zboroval v gostilni g. Maksa Lajovicja. Slovesno so ga sprejeli na kolodvoru in peljali v sprevedu po trgu. Pa vedno eni in isti pristaši, stari liberalci. Naše vrste se množijo, pri SDS vedno isti. Udeležba je bila majhna, navdušenja nobenega. Naša poslanca pa sta isto popoldne zborovala v Hotiču pri Pavlihi pred mnogimi volivci. Na vseh shodih je vladalo navdušenje in zaupanje v delo SLS.

Rogaška Slatina

Javno tržnico je sklenila postaviti občina na zdraviliškem prostoru pod vilo Stretenovič. To je bilo iz higijenskih ozirov zelo potrebno. Za letošnje vsled prekratnega časa postavijo samo stojnice, drugo leto pa se sezida primerna lopa.

Ceste v zdravilišču se bodo tlakovale po naročilu oblastnega odbora še to sezono. V glavni pridve po poštev okrajna cesta od »Solnce« do železniškega kolodvora in šetališče od »Poštev« do konca nalivalnice in nove »švicarije«.

Podružnica SPD bo prihodnje dni premarširala vsa pota in dohode na izletne točke, pravila bo tudi vse kazipote, da se bodo gostje istih lahko posluževali. Nove planinske kočice na Donacki gori pa menda letos še ne bo mogoče spraviti pod streho, ker manjka denarja.

Zdraviliško gasilno društvo dobi v kratkem novo motorno brizgalno, ki se bo po možnosti blagoslovila ob praznovanju društvenega zaščitnika sv. Florijana.

Sport

S. K. »Jadranc«. Danes zvečer ob 20 sestanek vseh aktivnih igralcev v Narodni kavarni. — Tajnik.

DOMAČE PRVENSTVENE TEKME

Preteklo nedeljo je posetilo nogometne prvenstvene tekme na igrišču Primorja okrog 2500 gledavcev. Primorje je kot srečnejše moštvo zmagovalo nad Ilirijo 2 : 1. Jadran je tudi to pot, proti Slovanu, podlegel 0 : 7, rezervna Primorje je zaslužno zmagovala nad rezervno Ilirijo 3 : 1. Prvenstvena tabela ljubljanskega prvega razreda izkazuje sedaj naslednji položaj: Ilirija, ki je absolvirala že vseh 10 tekem, ima 18 točk in score (razmerje golov) 69 : 8, na drugem mestu stojiče Primorje z 9 odigranimi tekmami ima 16 točk in score 43 : 6, tretje mesto je zasedel najbrž definitivno Slovan, ki je odigral 8 tekem in ima 7 točk; sledijo Hermes s 5, Jadran istotako s 5 ter Slavija z 1 točko. Odločitve glede prvenstva v ljubljanskem prvem razredu nedeljska tekma med Ilirijo in Primorjem ni prinesla, padla bo šele na zadnji tekmi 29. aprila med Primorjem in Slovanom. Ako bo doseglo Primorje v tej tekmi boljši rezultat kot 8 : 0, si osvaji ljubljansko prvenstvo, drugače ostane prvenstvo Iliriji. Nekoliko poročila o tekmah:

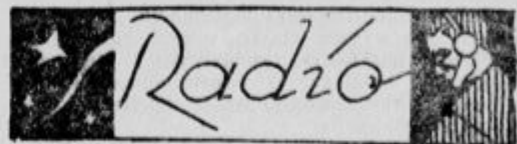
Primorje : Ilirija 2 : 1 (polčas 2 : 0). 3 sportnega vidika tekma ni stala na visokem nivoju. Obe moštvi sta igrali večji del igre nerazumno, tudi dosti brezobzirno in ostro, česar zagrebški sodnik Babič ni znal zaježiti. V otvorjenju, enakomerno na obe polji razdeljeni igri prvega polčasa se je od časa do časa opazil boljši stil primorjanske igre. V terenu je prevladovala Ilirija, pred golom je bilo Primorje opasnejše. V 17. minuti se znajde lahek center desnega krila Primorja nenadoma v mreži ilirjanskega gola, medtem ko Miklavčič reklamira of side. Kratko nato plasira Erman drugi gol za Primorje mimo Miklavčiča, ki pokrit od lastnega branilca ni mogel pravočasno intervenirati. Od tega časa dalje se vedno bolj uveljavlja Ilirija, dokler ne postane v drugem polčasu njena premoč tako absolutna, da se igra samo na polovici Primorja in pred njenim golom. Vsi napadi Ilirije pa ostanejo brezuspešni, vsled slabe, skrajno nesmotrne igre njene napadalne vrste. Tudi najizglednejše situacije ostanejo neizrabljene, celo »enajstkoc« zapodi šiška v golmana.

Slovan : Jadran 7 : 0. Slovan, ojačen s Cirovičem v napadalni vrsti in Flakom v obrambi, je pokazal v nedeljo dobro igr. Slejkoprej bi bilo oporekati njegovi preveč robustni igri. Slaba forma Jadrana je očitno trajna; nekoliko golov gre izključno na rovaš njegovega vratarja.

Maribor. V nedeljo se je vršila izbirna tekma za sestavo reprezentance mesta Maribora, ki bo morala odigrati 6. maja mednarodno tekmo z Gradcem. MO je postavil v ta namen dva teama. Prvi team je nastopil v plavih, drugi pa v belih dresih. Zmagali so plavi s 6 : 2. Dočim so imeli plavi boljši napad, so imeli beli boljšo obrambo. — Predtekmo sta odigrali rezervi Rapida in Svobode 0 : 0. Zadnjo prvenstveno. Svoboda je bila mnogo boljše in bi zaslužila zmago, da ni imela smole.

Prvenstvene tekme v Zagrebu. Gradjanski : Concordia 2 : 1; tekmo je vodil ljubljanski sodnik Vodišek. HASK je porazil v kombinirani sestavi Croatia s 4 : 0. Železničarji so si z zmago nad Derbivjem z 2 : 0 zagotovili obstoj v prvem razredu. Edina še preostala prvenstvena tekma med Croatia in Železničarji se odigra prihodnjo nedeljo.

Jubilej belgrajske Jugoslavije. Jugoslavija je priredila v proslavo svoje petnajstletnice nogometni turnir, v katerem sodelujejo poleg Jugoslavije še BSK, splitski Hajduk in dunajska Austria (bivši Amateri). Prvi dan turnirja je prinesel Jugoslaviji odlično zmago nad Austrijo v razmerju 6 : 3, ki so jo označili večerajšnji dunajski listi kot »blamabel« za »Austrijo«. BSK je zaslužno zmagoval nad Hajdukom s 3 : 1, ki se ni predstavil v baš dobri formi.

Sobota, 21. aprila.

Zagreb: 19.30 prenos iz ljubljanske opere. — Breslau: 20.30 vesel večer. — Praga: 19 »Eva«, opera v 3dej. (Foerster). — Leipzig: 20.15 glasba iz delavskega žitja in bitja. — Stuttgart: 20.15 »Brat Straubinger«, opereta v 3 dej. (Eysler); 21.15 komorni koncert. Frank: Sonata v a-duru, za violino in klavir — Saint-Saens: Sonata za violončelo in klavir. — Bern: 20 Vesele pesmi; nato lahka glasba. — Katowice: 20.30 »Končno samac«, opereta v 3 dej. (Lehar). — Rim: 20.45 »Mefistoc«, opera (Boito). — Langenberg: 18 orkestralni koncert. — Berlin: 20.30 vesela glasba. — Dunaj: 19.45 »Kjer škrlatnok žrgolice«, opereta v 3 dej. (Lehar). — München: 19.30 Pisan večer; 22.30 lahka glasba. — Milan: 20.30 koncert.

Letos v januarju je pokradla v Kančevi tovarni v Mengšu 17 kom. raznovrstnega modnega perila in svilene obleke. Nekaj tega so že zdaj našli pri njej. Bila je doslej že dvakrat kaznovana, ter je komaj pred tremi tedni prestala zadnjo kazen. G. Zalta ima od svojega »gosta«² okrog 1000 Din škode.

★ **Sedem sunkov z nožem.** Prejšnjo soboto zvečer so se stekli fantje v Tržišču pri Krškem. V pretepu je dobil 27letni kmečki fant Ivan Markovič sedem sunkov v glavo, pleča in hrbet. Prepeljali so ga v brezupnem stanju v ljubljansko bolnico.

★ **Napad.** V nedeljo so v vasi Celebič pri Foči v Bosni pravoslavni kmetje, 200—300 po številu, napadli muslimana trgovca Emina Kajanca. Razdejali so mu hišo ter ga ranili v glavo.

★ **Skok iz drvečega avtomobila.** V Dubrovniku je neka šivilja naprosila svojega znanca-šoferja, da bi jo peljal do stanovanja neke gospe, kateri je nesla obleko. Šofer se ji je ponudil, da jo bo z avtomobilom peljal tudi domov. Na križišču je pa krenil šofer čisto v drugo smer. Šivilja je pričela vpiti, šofer se pa za to ni zmenil in je vozil z veliko brzino dalje. Šivilja je spoznala, da ima šofer slabe namene. Skočila je iz drvečega avtomobila in se pri tem seveda težko poškodovala. Slučajno je bila v bližini orožniška patrulja, ki je našla šiviljo nezavestno ležati na tleh. Spravili so jo v bolnišnico, šoferja so pa zaprli.

★ **Samomor.** V soboto je radi finančnega poloma napravil samomor ugleden splitski meščan in trgovec Antun Matuljaš.

★ **Strela ubila dva otroke.** Pretekli petek je po Spodnji Hercegovini divjala huda nevihta. Na brdu Dragović sta dva otoka pasla ovce. Ko je nastala nevihta, sta se pokrila z odejo. Naenkrat pa je udarila strela in oba otoka sta bila takoj mrtva. Strela je ubila tudi eno ovco.

★ **Posestniki-hmeljarji** se opozarjajo na današnji oglas Janka Kreinerja, Mislinje.

★ **Pri zastrupljenih,** ki jih povzroči pokvarjena hrana, dalje alkohol, nikotin, morfin in kokain, je uporaba naravne »Franz-Josef«² grenčice zelo važno domače sredstvo. Zdravniški strokovni spisi navajajo, da pri zastrupljenih s svinčom »Franz-Josef«² voda naglo odstrani trdovratno zaprtje, ki je glavni vzrok mučnim napadom kolike. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zrakoplov „Italia“ nad Slovenijo

General Nobile se je z zrakoplovom »Italia«, s katerim hoče leteti na severni tečaj, dvignil iz Milana v nedeljo 15. t. m. ob 2. polnoči. Vzel je smer na Stolp v Pomoraciji. Ni znano, da-li je nameraval leteti preko slovenskega ozemlja, mogoče so ga močni vetrovi v to prisilili; in vsak način se je pojavil nad Slovenijo, ne da bi prebivalstvo o tem kaj vedelo ali to pričakovalo. To je obžalovati, ker bi sicer veliko več ljudi imelo priliko opazovati polet orjaške »Italije«.

Jugoslovansko mejo je Nobilev zrakoplov preletel nekako ob 7.30 zjutraj. Ob 7.40 so ga opazili nad Begunjami pri Cerknici. Očividno so ga ovirali zelo močni vetrovi in se ni mogel prav usmeriti, ker je letel zelo nizko; pravijo, da samo kakih 200 m, dasi je seveda višino brez tozadevnih naprav na prosto oko zelo težko pravilno oceniti in je pomisliti, da ima »Italia«² ogromne dimenzije. Po par minutah križarjenja se je zrakoplov spustil še nižje in dobil potem smer proti Ljubljani.

Ljubljancem, ki so bili tačas na ulici ali na oknih, odkoder je razgled na horicont nad Posavjem, so opazili »Italijo«² okrog 8 zjutraj. Naš poročevalec jo je z večjo skupino izletnikov, ki so šli na lov ali na izlete, opazil blizu broda preko Save pri Lazah. Pogled na zrakoplov je bil nekaj izrednega. Na ozadju temnih dežev-

nih oblakov se je veličastno obrisaval ogromen trup elegantnih linij, ki se je zasvetil v bagrenobleščem svetu, kadar so ga zadeli solnčni žarki, se zdaj potopil v oblake. zdaj izstopil iz njih s primeroma veliko brzino. Videlo se pa je, kako zelo se bori z viharjem, ki se je upiral v ogromno površino in ga silil k težkim manevrom, tako da je letel v cikcaku. Veter ga je neprestano iz smeri Ljubljane—Trbovlje potiskal v smer proti Zagrebu in je imel Nobile hudo borbo z elementi narave. Tem večje je bilo čustvo občudovanja nad umotvorom človeškega iznajdljivega duha v gledalcih, od katerih dosedaj še nihče ni videl »Zeppelina.« — Vsi so spremljali velikana z iskreno željo, da bi dosegel svoj cilj in dokazal moč človeka, ki čezdalje bolj obvladuje naravo. Zrakoplov se je spustil precej nizko, tako da se je razločno čital napis »Italia«² na desni, k gledalcem obrnjeni strani trupa. Dvomljivci so se zdaj ad oculos prepričali, da je to res Nobilev zrakoplov, kakor je večina takoj zaslutila. Razločno se je videla pod trupom kabina in smo mogli prešteti njenih 12 okenc. Slišno je bilo brnenje strojev navpično nad nami. vidno veliko krmilo in vihrajoča zastava na koncu trupa. Kakor znano, je v kabini tudi velik železen križ, ki ga je daroval ekspediciji papež, da posadi znamenje krščanstva in odrešenja na severni pol, ako srečno tja dospe.

Gledalci so sledili zrakoplovu, dokler ni izginil nekako nad Kresnicami popolnoma v gostih oblakih, obrnjen močno v smer proti Zagrebu, boreč se z viharji. Nad Brežicami so ga opazili okoli 9.

»Italia«² je torej iz Milana do Brežic plula nekako 7 ur. Slovensko ozemlje je v zelo neugodnih atmosferičnih prilikah preletela v dveh urah.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Trnkóczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

○ **Vse somišljenike Slov. ljudske stranke** iz XI. in XII. okraja opozarjamo na prijateljski sestanek, ki se bo vršil nocoj ob 8 v gostinskih prostorih Rokodelskega doma. O naši občinski politiki bosta poročala predsednik OUZZ g. Miha Krek in občinski svetnik g. Jože Pirc. Somišljeniki, udeležite se polnoštevno prijateljskega sestanka. — Tajništvo SLS za mesto Ljubljana.

○ **Cerkveni koncert,** ki ga priredi Orkestralno društvo Glasbene Matice v petek, dne 27. t. m. v ljubljanski stolnici, obsega program staroklasične glasbe, ki ga izvaja godalni orkester orkestralnega društva Glasbene Matice in kot solisti nastopijo ravnatelj stolnega kora Stanko Premrl, baritonist Marjan Rus, violinista Karel Rupel in Leon Pfeifer in čelist Avgust Pertot. Koncert dirigira prof. Emil Adamič.

○ **Predavanje Petra Struve.** Stalno v Parizu bivajoči znani ruski učenjak in publicist, član ruske akademije znanosti, prof. Peter Struve se je odzval vabilu Ruske Matice ter pride v Ljubljano in bo predaval o »krizi sovjetskega gospodarstva in nalogah emigracije«. P. Struve je eden izmed najuglednejših ruskih nacionalnih ekonomov, obenem pa eden izmed največjih sodobnih ruskih publicistov, večletni urednik revije »Russkaja Myslj«, ki jo je po svojem odhodu iz Rusije izdal v inozemstvu. Sedaj urejuje v Parizu časopis »Rossija«. — Predavanje Petra Struve se bo vršilo v petek, dne 20. aprila v oficirskem domu (vojašnica vojvode Mišiča). Začetek ob 20. Vstopnice po 20, 15, 10 in 5 Din se dobijo pri vходу. Predprodaja v sredo, dne 18. aprila od 18—19 in v petek dne 20. aprila od pol 18 do pol 19 v knjižnici Ruske Matice (Jurčičev trg 3-II).

○ **Oblastni zbor oblastne poštne organizacije.** V nedeljo, 15. aprila se je vršil občni zbor oblastne poštne organizacije, ki je bil nad vse pričakovano dobro obiskan. V posebno velikem številu so se udeležili občn. zbora nižji poštni uslužbenci, ki so pa radi stvari, ki niso

v skladu z njihovimi interesi, v znak protesta zborovanje korporativno zapustili in prekinili nadaljnje sodelovanje pod sedanjimi razmerami z vodstvom O. P. O.

○ **Strašen samomor ruskega emigranta** pod vlakom. V nedeljo zjutraj ob 3.15 je opazil vlakovodja tovarnega vlaka št. 699, ko je ta vozil mimo Trubarjevega parka, da leži na progi človeško truplo. Vlak se je takoj ustavil in vlakovodja je odhitel k truplu, ki je ležalo na progi, približno med glavnim prelazom in poslopjem bivšega kina Tivolija. Truplo je vlak odrezal glavo, ki je ležala sredi obeh tračnic, dočim je vlak pahnil truplo kakih pet metrov nazaj. O grozni najdbi je vlakovodja obvestil stražnika Čeha, ki je nato sporočil dogodek policiji. Ob 5 zjutraj sta na lice mesta prišla dežurni policijski uradnik g. Jurca in zdravnik dr. Avramovič, ki sta na podlagi raznih listin, ki so jih našli pri njem v žepu ugotovili, da je ponesrečenec ime Peter Truhačev. Truhačev je 29 let star ruski emigrant, ki se je po državljanski vojni v Rusiji naselil v naši državi. V vojni je bil ranjen v glavo in je bil kot 100% invalid dodeljen v celjsko invalidnico. Truhačev je trpel za hudo živčno boleznijo, ki ga je tudi prignala do tega, da je sklenil prostovoljno si vzeti življenje. V petek zvečer je prišel v Ljubljano, v noči od sobote na nedeljo pa se je vrnil pod vlak. Iz lege trupa je policija ugotovila, da se je Truhačev vlegel na tračnico z vra, tom, tako, da je glava prišla v sredo tračnico. Vlak je seveda Truhačevu gladko odrezal glavo. Glava in truplo zase sta bila popolnoma nepoškodovana, le leva roka je v zapestju zlomljena. Pri Truhačevu so našli poslovilna pisma na profesorja Kinskega v Ljubljani, polkovnika Senjana, proto Jankoviča, brata Aleksija Truhačeva, ki je zaposlen na Jesenicah, na Rusko menzo in drobno pisemce na policijo, v katerem pojasnjuje vzroke svoje prostovoljne smrti in jo prosi, naj obvesti o njegovi smrti brata Aleksija. V pismu na brata je bilo priloženih 200 Din denarja. Truplo Truhačeva so po komisijskem ogledu prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

○ **Z vrelo smo! sta se polila.** V tovarni oljnatih izdelkov Horvat & Co na Selu sta večeraj ob 5 popoldne delavca Ernest Lagner in Adolf Vovk po nesreči prevrnila kotel z vrelo kalofonijo. Vroča smola se jima je razlila po rokah in nogah. Dobila sta težke opekline, da so ju morali z rešilnim avtom prepeljati v bolnišnico.

○ **Padec s kolesa.** Evidenčni geometer g. Drago Čebej se je v nedeljo popoldne peljal s kolesom po Tržaški cesti. Pred tobačno tovarno je na spolzkih tleh padel s kolesa in si zlomil desno nogo pod kolenom. Prepeljali so ga v bolnišnico.

○ **Obleke kemično čisti,** barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

○ **Angleško sukno najfineše vrste** po sohlidni ceni dobite pri Francu Pavlinu, Gradišče 3.

Občni zbor društva hišnih posestnikov

Včeraj ob 6 zvečer se je vršil v veliki uni-oniski dvorani občni zbor Društva hišnih posestnikov v Ljubljani ob razmeroma dobri udeležbi. Občni zbor je otvoril predsednik društva g. Frelih, ki je pozdravil zastopnika zagrebških hišnih posestnikov g. Mihordina ter zastopnike iz Maribora, Celja, Jesenice, Novega mesta in drugod ter prečital več pozdravnih brzojav, ki so pripele na občni zbor iz raznih krajev. Nato je predsednik v daljšem govoru oertal delovanje društva, ki je bilo v prejšnjem letu zelo agnilno in se je vneto potegovalo za interese svojih članov in vseh hišnih posestnikov. V društvu je sedaj včlanjenih 1660 hišnih posestnikov.

V nadaljnjem govoru je predsednik omenjal nevarnost, ki preti posestnikom novih hiš, da pridejo tudi ti pod stanovanjsko zaščito in da se v njih najemnine maksimirajo. Hišni posestniki se morajo v glavnem baviti z dvema problemoma: z davčnim vprašanjem in z vprašanjem stanovanjske zaščite. Dalje se morajo hišni posestniki boriti proti prevelikim dokladam samouprav.

Podrobno je predsednik razpravljal o delu bivšega ministra za socialno politiko dr. Gosarja, ki je preložil rok izpraznjenja stanovanj od dne 1. novembra 1927 do 1. maja 1928, pač pa je v principu priznal, da morejo hišni posestniki razpolagati s svojo lastnino. Če danes zpet grozi podaljšanje stanovanjskega zakona, so v mnogem oziru krivi tudi hišni posestniki sami, ki so praveč odpovedovali stanovanja ter nesorazmerno poviševali najemnine in to kljub vsem svarilom njihove organizacije. Ogorčeno je predsednik protestiral proti zahtevi ljubljanskega občinskega sveta, da se stanovanjska zaščita podaljša. Nato je ocenil govornik razne predloge v parlamentu v vprašanju stanovanjske zaščite, od katerih noben ne odgovarja zahtevam hišnih posestnikov. Priznanje pa je izrazil ministru na r. dr. Gosarju, ki si je upal javno izraziti svoje mišljenje, da, če ostane stanovanjska zaščita v dosedanjih oblikah, čemo čez leto dni zopet tam, kjer smo sedaj, namreč, da bo stanovanjska stiska ista kot sedaj.

Po predsednikovem poročilu je govoril še zastopnik zagrebških hišnih posestnikov g. Mihordin. Blagajniški poročilo je podal g. Aueršperg. Na predlog g. Smerkola je bil nato soglasno izvoljen naslednji odbor: Aueršperg Emil, Bukovic Anton, Frelih Ivan, Gjud Aleksander, Hrovatin Makso, Jeglič Janko, Kadivec Antonija, Kmetec Simon, Malis Franc, dr. Požar Lovro, Rahne Janko, Rajner Josip, dr. Regali Josip, Olup Josip, Sušnik Ivan, Tribuč Josip, Weithausser Matija, Zemlja Franc. Sprejeta je bila še daljša resolucija, ki podrobno našteva zahteve hišnih posestnikov, protestira zoper vsako podaljšanje stanovanjske zaščite in proti sklepu ljubljanskega občinskega sveta, da se zahteva podaljšanje stanovanjske zaščite. Občni zbor je izrekel odboru in predsedniku zahvalo za delo v orilog članom.

Maribor

□ **Schubertova stoletnica.** V proslavo Schubertove stoletnice smrti je železničarsko društvo »Drava«² priredilo v nedeljo dopoldne v Unionovi dvorani koncert, ki je pri zadovoljivem obisku dobro uspel. V soboto 21. t. m. pa v ta namen priredi komorni koncert društvo »Männergesangvereine«, in vabi občinstvo k obilni udeležbi.

□ **Ljudski oder** ima danes večer ob 19 se-stanek v dvorani Koroška 1. Pridite vsi točno!

□ **Dva smrtna slučaja.** V soboto popoldne je umrl v Krčevini pri Mariboru prokurist podružnice Hrvatske štedione g. Dragotin Rotter. Rajni je bolehal že dalje časa na srčni napaki in je iskal v milem mariborskem podnebu zdravja. Ganljivo je bilo, ker je sprejel pred smrtjo te-le zakramente: sv. spoved, sv. obhajilo, sv. zakon in sv. poslednje olje. Truplo blagopokojnega je prepeljal mariborski pogrebni zavod v Vukovar v družinsko grobnico. — V pondeljek je umrla v Mariboru v Koroščevi ulici stanujoča baronica Marija Rechbach, roj. Duhač, vdova po avstrijskem podpolkovniku. Pokopana bo v sredo ob 4 popoldne na Pobrežju.

□ **Po 10 letih iz vojnega ujetništva.** Zupanstvo na Pobrežju pri Mariboru je prejelo vest, da se bo vrnil te dni iz vojnega ujetništva po 10 letih Ivan Kek, posestnik na Spodnjem Pobrežju, ki je bil že davno proglašen za mrtvega. V ujetništvo je prišel na gališkem bojišču.

□ **Borja dela v Mariboru.** Od 1. januarja do 14. aprila se je pri tukajšnjih borzi dela zgledilo 2155 oseb. Prostim mest je bilo 1057. Delo je dobilo 623 oseb, odpotovalo jih je 1260 in odpadlo 834.

Celje

○ **Veličasten pogreb pokojnega Alojzija Terglava.** Šent Peter in vsa bližja ter daljna Savinjska dolina je včeraj spremnila na zadnji poti svojega bivšega deželnega poslanca, vzornega moža, svojega dobrega svetovalca in neustrašnega borca za pravice krščanskega in slovenskega ljudstva v tako ogromni množici, da kaj takega Št. Peter še ni doživel. Sedem duhovnikov pod vodstvom pujskega prošta g. dr. Žagarja je spremlilo truplo pokojnika z njegovega doma v Zg. Grušovljah v farno cerkev, kjer se je najprej darovala za dušni mir zaslužnega moža slovesna sv. maša zadušnica. Po opravljenih žalnih obredih je spregovoril v cerkvi g. prošt dr. Žagar, ki je pokazal na pokojnega Terglava kot vzor krščanskega moža, ki žrtvuje vso svojo energijo za dobrobit svojega ljudstva in v svojem pestrem delokrogu nikdar ne pozabi na osnovni zmisel življenja, ki je čast božja. V veličastnem sprevodu so nato odnesli krsto na župno pokopališče. Po končanem blagoslovu je nebrojni množicam spregovoril narodni poslanec g. dr. Jakob Hodžar, poslavljajoč se od pokojnega v imenu njegovih bivših tovarišev na političnem polju in v imenu vseh sedanjih tvorcev slovenske politične zgodovine, ki gledajo v pokojnika vzor značajnega krščanskega javnega delavca. Izmed bivših tovarišev v štajerskem deželnem zboru se je pogreba udeležil tudi sedanjí državni poslanec g. Jakob Vrečko. Ko je domači pomnoženi pevski zbor zapel pokojniku v slovo pretresljivo žalostinko, ga ni bilo očesa, ki ne bi plakalo za plemenitim in vzornim slovenskim možem in molilo k Vsemogočnemu, da pollača zvestobo, s katero je pokojni služil ljudstvu in svojim narodom.

○ **Bolgarski večer.** Drevi ob 8 priredi celjsko ljudsko vseučilišče v veliki dvorani Narodnega doma bolgarski večer, na katerem predava gospa Vanja Gospodinova o bolgarski ženi in o vprašanju novega ženstva. G. Georgij Gospodinov, artist bolgarske narodne opere in član kr. opere v Ljubljani, zapoje nekaj bolgarskih narodnih pesmi. Zeleti je, da se občinstvo v čim največjem številu udeleži tega zanimivega slovenskega večera.

○ **S stražniki se je boril.** V soboto popoldne je peljal neki hlapec preko kapucinskega mosta pesek iz Savinjske doline. Pri tem je grdo ravnal s konji. Mimoidoči orožnik ga je opozoril, da ne gre konja pretepati, nakar ga je hlapec nahrulil. Orožnik je o tem obvestil stražnika, ki je hotel hlapca na Krekovem trgu legitimirati. Mesto legitimacije pa je stražnik dobil kopo ne baš izbranih izrazov, radi česar je bil prisiljen napovedati aretacijo. A hlapec ni bil voljan kar tako mirno oditi s stražnikom, temveč se mu je z vso silo uprl. Morala sta priti še dva stražnika, in šele potem se jim je po velikem trudu posrečilo uporneža spraviti na varno. Sedaj pričakuje v zaporih okrožne sodnije plačila za svojo nepokornost.

○ **So. Jurij ob j. ž.** V nedeljo 15. aprila po rani službi božji se je vršil v tukajšnjem Katoliškem domu izredno dobro obiskani občni zbor krajevne organizacije SLS, ki ga je vodil bivši okoliški župan g. Rataj. Tajnik SLS g. Peršuh je podal uvodoma pregledno in izčrpno poročilo o delovanju mariborske oblastne skupščine, nato pa je poročal ob splošnem zanimanju narodni poslanec g. dr. Hodžar o novem državnem proračunu ter o davčnem zakonu. V krajevni odbor so bili izvoljeni soglasno možje, ki jamčijo, da bo v St. Juriju nekdanj tako živahno politično organizatorično delo znova oživel.

○ **Pa so ga le dobili.** B. A. je 31. marca dopoldne z veliko brzino privozil z avtom preko Dečkovega trga in zavil proti Ljubljanski cesti. Baš tisti čas je prihajalo iz Gledališke ulice večje število otrok iz šole in obstojala je velika nevarnost, da pride kateri pod avto. Stražnik je dal šoferju predpisano znamenje, za katero se pa šofer ni zmenil. Stražnik ni mogel ugotoviti niti številke avtomobila, ker je šofer spustil toliko dima, da številke ni bilo videti. Sedaj po 14 dneh je pa policija grešnika vseeno iztaknila.

○ **Trgovsko društvo v Celju** ima svoj letošnji redni občni zbor 19. aprila ob 7 zvečer v reči sobi Narodnega doma z običajnim dnevnim redom.

○ **Občinska seja okoliške občne Celje** se je vršila v nedeljo 15. aprila in končala s tem, da so socialisti zapustili sejno dvorano ter na ta način onemogočili nadaljnje sklepanje. Potek seje je bil naslednji: G. župan Mihelič je otvoril sejo in podal izčrpno poročilo o vseh dosedanjih ukrepih, ki jih je župan napravil v zmislu zadnje seje občinskega sveta. Nato je socialist g. Bem stavil predlog, da se kot prva točka dnevnega reda obravnava poročilo finančnega odseka. Najglavnejša točka tega poročila je bilo

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 svečer.

Torek, 17. aprila: Zaprtó.
Sreda, 18. aprila: CYRANO DE BERGERAC. A. Cetrtak, 19. aprila: I. N. R. I. Izven.
Petek, 20. aprila: HLAPCI. Prirede maturanti Srednje tehnične šole. Izven.
Sobota, 21. aprila ob 15. uri pop. MEDEA. Dijaška predstava po znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 svečer.

Torek, 17. aprila: MIGNON. Red D.
Sreda, 18. aprila: Zaprtó.
Cetrtak, 19. aprila: BALET. Red A.
Petek, 20. aprila: LADY X. Red C.

Mariborsko gledališče

Torek, 17. aprila ob 20. uri: RIGOLETTO. Ab. A. Kuponi.
Sreda, 18. aprila ob 20. uri: KREUTZERJEVA SONATA. Ab. B. Kuponi.

Glasba

Pevski zbor društva »Krkovo-Trnovo«² v Ljubljani koncertira kakor že javljeno v ponedeljek, dne 23. t. m. v Filharmonični dvorani. Zbor nastopi pod vodstvom svojega zborovodje g. Premišla ter nam zapoje celo vrsto novejših moških zborov. Dva nastopa pa ima tudi operni pevec g. Svetozar Banovec, ki zapoje tudi Ostrčeve samospjeve Belokranjske narodne, ki se kolikor je nam znano prvoprat izvajajo javno v Ljubljani na tem koncertu. Predprodaja vstopnic bo od sobote dalje v Matični knjižarni.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Akademija dijaškega Orla 21. aprila ob 8 zvečer v Ljudskem domu: 1. Člani: molitev; 2. Članice: proste vaje; 3. Člani: proste vaje; 4. Gojenke: rajanje; 5. Člani: bradlja; 6. Članice: zabučale gore. — Govor. — 7. Orlički: še ne bodo vstale zarje; 8. Člani: tožba; 9. Člani: drog; 10. Članice: uspuvanka; 11. Člani: duma; 12. Mladci: pred šatorom. Cene vstopnic: sedeži 20, 15, 10, 8 Din. — Predprodaja vstopnic vsak dan od 5—6 popoldne v Ljudskem domu II. nadstr.

Sirša odborova seja Slovenske Straže se vrši danes, ob petih popoldne v prostorih Slov. kat. akad. starešinstva na Miklošičevi cesti 7, prtilišče. Dnevni red: Določitev občnega zbora. — Prosimo točno in gotove udeležbe.

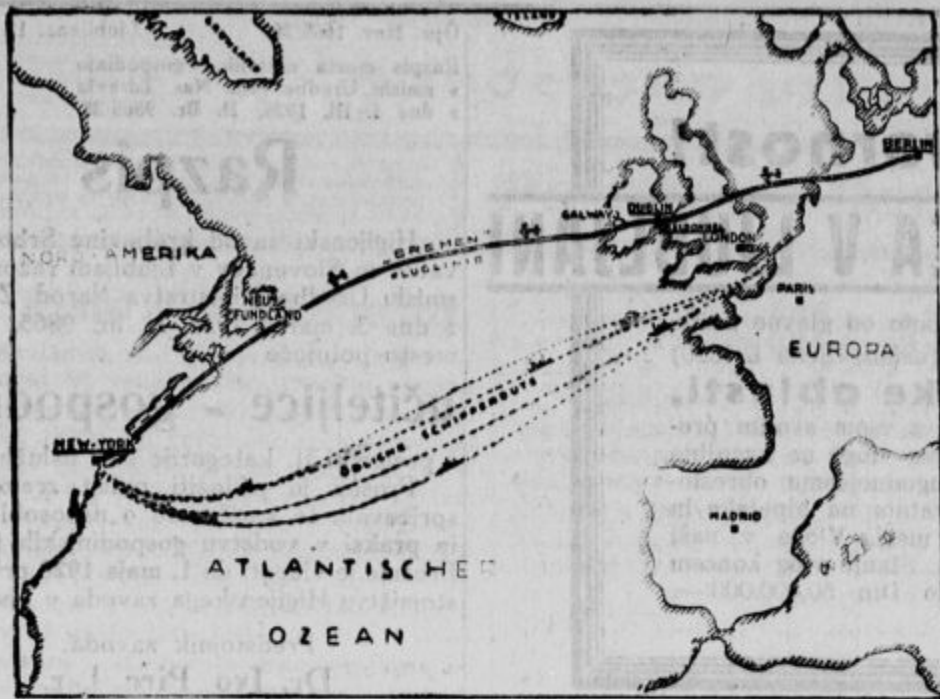
Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana razglašda, da se vrši letošnji občni zbor dne 28. aprila ob 18 v sodni dvorani justične palače soba št. 16, s temle dnevnim sporedom: 1. Poročilo odbora in računskih preglednikov; 2. volitev dveh računskih preglednikov; 3. služajnosti. Ako ta društveni zbor ne bi bil sklepljen ob določeni uri, vrši se pol ure pomeje občni zbor, ki je sklepljen ob vsakem številu navzočih društvenikov.

Naše dijaštvo

Seja SDZ bo v sredo 18. ob pol 3 popoldne v »Damič«. Odborniki naj pripravijo svoja poročila in naj se seje sigurno udeležijo. — Predsednik.

.....
Naročajte „Slovenca“!

Sveta življenje in vrvenje

Pot, katero je preletelo letalo »Bremen« ob preoceanskem poletu iz Evrope v Ameriko.

Lepe reči pripovedujejo o ameriški policiji

V Združenih državah se umori, ropi, vlogi in drugi težki zločini strahovito množe. Ob lasti so nasproti temu dejstvu popolnoma brez moči. Da se neznosnim razmeram vendar odpomore, je ameriška vlada nedavno sestavila posebno komisijo, ki ji je poverila nalogo, da prouči vzroke sedanjemu zlu. Ta komisija je sedaj objavila poročilo, ki se peča v glavnem s policijo. Tu se odkrivajo naravnost neverjetne stvari.

Poizvedovanja so dognala, da je policija na sto umorov aretirala kot krivce: v Baltimore 68, v Kansas City 36 in v St. Louisu samo 16 oseb. Pri tem je pa še vprašanje, če so to bili res pravi krivci in če so bili res tudi obsojeni. Kajti neredkokrat odpovedo tudi priče iz strahu pred maščevanjem, porotniki, ker so podkupljeni in celo sodniki iz formalizma.

Samo par zgledov: V Chicagu je leta 1918 neki Chapman pred sodiščem priznal roparski umor in bil obsojen na dosmrtno ječo. Leta 1927 je pa njegov zagovornik na podlagi določbe »habeas corpus« vložil prošnjo, da se razsodba razveljavi, ker v zapisniku manjka običajni dostavek: »In obtoženec je vztrajal na svojem priznanju, ko ga je sodnik opozoril, da ga more obsoditi v dosmrtno ječo.« Kaj se je zgodilo? Sodnik Williams je morilec brez drugega izpustil! — Še huje je pri drugih zločinih. V Buffalu n. pr. je roparstvo poklic, ki se more izvrševati brez vsake nevarnosti. Na vsakih sto ropov aretira policija komaj po tri osebe, ki pa še dolgo niso vse obsojene. Tako da mora imeti ropar že prav izredno smolo, da bi prišel pravici v roke in bil tudi obsojen.

Odkod ti neuspehi ameriške policije? Poročilo navaja kot glavni vzrok »pomanjkanje povprečne inteligence«. V Clevelandu je komisija s policijskim moštvom izvršila »duševno preizkušnjo«, kakor je vpeljana v zvezni

armadi. Med uniformiranimi redarji so le trije odstotki odgovarjali zahtevam razreda A, med tajnimi redarji pa tudi le eden ne. Četrtna tajnega moštva je kazala celo izredno duševno manjvrednost. Toda tudi med uniformiranimi policaji je bila le ena tretjina povprečnih duševnih sposobnosti, ena četrtna je pa kazala vse znake slaboumnosti! Takih ljudi se zločincem ni treba bati. Le to bi bilo vredno vedeti, kje so neki tisti slavni detektivi, o katerih znajo toliko pripovedovati ameriški kriminalni romani?

Ladja z zlatom izginila

Dne 28. februarja je odpeljala iz Newyorka motorna ladja »Asiatic Prince«, ki je vozila preko Los Angelesa v Kobo za milijon dolarjev zlata. To zlato je bilo za visoko ceno zavarovano. Ladja je še priplula v Los Angeles in potem odpeljala; poslej pa ni o njej več nobene sledi. Ameriške vojsne ladje so izginolo ladjo iskale več tednov, toda zaman. Smatra se, da je ladja izgubljena. Na njej je bilo 52 mož posadke, od tega 22 Angležev in 30 Kitajcev.

Strašen doživljaj Izidore Duncan

Nedavno so izšli Spomini slovite pokojne plesavke Izidore Duncan. Tu pripoveduje med drugim o dogodku, ki ga je doživela na Dunaju, ko ji bila prvič tamkaj.

Prišla je tedaj na Dunaj skupaj s slavno plesavko Loie Fuller. Stanovali sta v hotelu Bristol. Med prijateljicami Fullerjeve je bila tudi mlada, rdečelasa, pretirana deklica, ki je stanovala z Duncanovo v eni sobi. »Nekega jutra zarana — tako pripoveduje Duncan — ko še ni začelo svitati, je deklica nenadoma vstala, prižgala luč in kakor kaka prikazen prišla k moji postelji rekoč: »Bog mi je ukazal, da te zadavim!« — Spomnila sem se, da se hipno zblaznelim ljudem ne sme ugovarjati. Zato sem kolikor mogoče mirno odgovorila: »Prav imaš, pripravljena sem; vendar mi dovoli, da preje opravim večerno moli-

tev.« — »All right!« je pritrdila, postavila svečo poleg moje postelje in čakala. Jaz pa sem skočila iz postelje, siloma odprla vrata in v sami spalni obleki drla po stopnicah, kričeč: »Lady Nursey je znorela!« Dekle mi je bilo tik za petami. Priteklo je šest hotelskih u-lužbencev, ki so nesrečnico zgrabili in držali, dokler niso prišli zdravniki. Uspeh zdravniške preiskave je bil tako pretresljiv, da sem takoj brzojavila materi, naj pride pome.

Ženska volivna pravica jih skrbi

Angleškim konservativnim poslancem nikakor ni všeč, da bodo smele poslej ženske voliti že z 21. letom kakor moški. Boje se namreč, da bi ženske volivke, ki jih je več nego moških, dobile pretežen vpliv v javnem življenju. Zato so vložili v parlamentu več izpreminjavalnih predlogov, ki zahtevajo, naj se volivna starost zopet zviša na 30 let. Proti temu se je pa sedaj oglašil neki angleški znanstvenik, ki pravi tako: »Je že prav, da se dovoli voliti samo ženskam, ki so nad trideset let stare, kajti mlajše še nimajo skupaj vse svoje pameti. Zato naj se pa na drugi strani vsem moškim, ki so prekorčili 30. leto starosti, volivna pravica odvzame, kajti moška pamet je takrat že tako okostenela, da nimajo več zadostne razsodnosti.« Sedaj se pripravajo nazadnjaki o tem, če ni tudi ženska pamet po 30. letu okostenela? Potem bi morale ženske seveda volivno pravico sploh izgubiti.

Govor bodi kakor — žensko krilo

Na hodnikih nemškega parlamenta se je skupina poslancev razgovarjala o preosnovi poslovnika in razpravljala o tem, kako bi se preprečili predolgi govori, zaradi katerih postane razprava enolična in mrtva. Nekateri poslanci so pa bili mnenja, da mora biti dober govor praviloma dolg. Mimo je prišel zbornični predsednik Pavel Löbe in poslanci so ga takoj ustavili in vprašali, kako on misli o tej stvari. Löbe je smehljaše odgovoril: »Gospodje tovariši, po mojem mnenju mora biti dober govor — kakor žensko krilo: ne predolgo, da vsega ne zakrije, pa tudi ne prekratko, da so možne tudi še iluzije.«

Kaj se včasih pripeti birokratom

Nemški listi objavljajo kot resnično tole dogodbico: V Hildburghausnu (Thüringen) hranijo arhiv bivše saško-meininske deželne vlade. Nedavno so vprašali thürinško državno ministrstvo, če se smejo listine iz leta 1875—1880 uničiti. Dolgo ni bilo odgovora; čez 10

Otto Braun, nemski komunistični pisatelj, katerega je odpeljala na do sedaj še nepojasnjen način njegova nevesta Olga Benario, hčerka monakovskega advokata, iz ječe.

do 12 tednov je pa le prišel in se glasil tako, da se morejo listine uničiti, vendar naj se prej o vseh izvirnih aktih napravijo — prepisi!

Evropske knjižnice

Prof. Wahl, ravnatelj vseučiliške knjižnice v Hamburgu, je pred kratkim v »Hamb. Nachrichten« objavil članek o evropskih knjižnicah. Ugotovil je, da koraka Nemčija, kar se tiče knjižnic, na čelu vseh evropskih držav. L. 1925. je bilo v nemških znanstvenih in strokovnih knjižnicah 37,802.000 zvezkov. Za Nemčijo slede potem po vrsti: Francija, Velika Britanija, Italija, Avstrija, Švica, Češkoslovaška, Belgija, Nizozemska, Poljska, Španija. — V Češkoslovaški republiki je 18.157 strokovnih knjižnic z 11,674.431 zvezki; od tega je 24 veleknjižnic, katerih vsaka ima nad 50.000 zvezkov, vse skupaj pa 3,052,682 zvezkov.

Časnikarska palača v Washingtonu

Washingtonski časnikarski klub je pred kratkim otvoril svojo lastno palačo, ki ima 14 nadstropij, na strehi pa lep vrt. V poslopju ima svoje urade nad 400 ameriških in inozemskih listov. Poleg tega so klubski prostori in dvorana za koncerte in druge prireditve. Palača s stavbiščem je vredna 10 milijonov dolarjev; v 25 letih bo ves dolg poravnán in bo neslo poslopje klubu pol milijona dolarjev letno. Ženske ne morejo postati članice kluba in so klubski prostori za ženske sploh nedostopni. Če pridejo kot gostje, jih vodijo po stranskih stopnicah v posebno, za ta namen urejeno jedilnico.

Sremsce milanskega velesejma, ob čigar otvoritvi se je izvršil atentat na italijanskega kralja

Grazia Deledda:

Skušnjave

Novela. — Poslovenil dr. Joža Lovrenčič.

Nekega avgustovega večera sta pričakovala v staji Antina, ki se je vračal iz semenišča v Nuoru na počitnice. Stric Feliks in Minnai, gluhomoni, sta gledala naslonjena na zid, ki je ograjal tanko vzdolž ceste. Sonce je že zašlo. Globok mir je vzbival v sen prostrano, svojevrstno pokrajino. Tanke so se v ožgani travi in strnišču razprostirale v nedogled prav do podgorelega obzorja; po njih je bilo raztreseno tu in tam nizko grmičje in skalovje. Na zapadu je tekla reka, ki je bila dokaj široka in globoka in je žarela v večerni zarji. Beli, peščeni bregovi so bili prerastli z osatom, ki je vijoličasto cvetel in z gozdiči bezga in visokih oleandrov; bezeg je cvetel rumeno v obliki razgrnjenega dežnika, oleandri pa v ogromnih šopkih, ki so se razločevali prav do pastirskih koč in staj. Za visoko, očrnelo in rušečo se ogrado na vzhodu se je dvigala med opustošenim vinogradom in zanemarjenim oljkovim gajem stara, iz opeke zidana vila in ob njej razpadajoč zvonik. V tej vili je živel leto in dan hlapec mladega plemiča iz Marghina; pod pretevo, da čuva nad posestvom in tankami, kjer se je paslo tudi mnogo gospodarjevih konj in žrebet, ni delal drugega, nego nemo teno kradel.

Antine je stanoval po gospodarjevi dobroti, s katerim sta si bila že izza mlada prijatelja in neredko tepena, v eni izmed sobic te vile.

Rdečrumene, ruse, bele in črnolisaste krave in črni in pramasti konji z bleščečo se dlako na močnih hrbtih so se mirno pasli po drnini; belo žrebe je rezgetalo, ko se je napojilo v reki, in se garalo ob oleandru. Sveža sapica, prepojena z grenkobnim vonjem oleandrov, je vela od Tirsa in se prelivala

v toplo ozračje ter spajala z ostrim dehtenjem sena. V daljavi na skrajnem obzorju se je kakor v modrini dvigal proti podgorelemu nebu Monte Urticu.

Mali Minnai, ki je bil oblečen v črno raševino, je držal roke na toplih ploščah ograde in nepremično gledal z velikimi, modrimi, vlažnimi in smehljačimi se očmi na suho, pusto cesto.

Bratov prihod je bil zanj vsako leto izvanreden dogodek. Zagledal je jezdeca. Tudi stric Feliks ga je ugledal in meneč, da je Antine, se je ves razveselil. Pa so ga šibke oči varale, medtem ko je Minnai dobro razločil črnega konja in njegove bele noge ter vaščana na njem.

»Ali je tvoj brat, kaj?« je vprašal stric Feliks in se obrnil k dečku, ki je pazno motril premikanje očetovih ustnic. Ko je odkimal, se je poredno nasmehnil, ves zadovoljen, da je nekaj videl, česar oče ni mogel razločiti.

Vaščan se je približal in se ustavil ob ogradi. Kakor Nurroi je bil tudi on iz Ottane, žalostne, obubožane vasi, iz katere se je norčevala še narodna popevka.

»Staviva, da vem, koga čakata!« je rekel smehljač se.

»Staviva!« je odvrnil stric Feliks in se tudi smehljal.

»Za ščepc tobaka? Kmalu pride, ne dvomi. Videl sem ga.«

»Je debel? Je rdeč?«

»Izgleda, kakor bi bil že župnik. Skrbi lepo zanj in ne skopari. Z denarci kar na dan in kupi kaj dobrega, da boš mogel sinu lepo postreči. — Daj mu jaje in špeha, da bi ti slana popalila lase!«

Stric Feliks se je venomer smehljal, izvlekel svojo roženo tobačnico, zaprto s pokrovom iz probkovine in se nagnil čez zid.

Vaščan se je pripognil s konja na stran, segel v tobačnico in se nato oddaljil ves zadovoljen, kakor bi bilo veselje Nurrojevih njegovo.

Minnai je med kratkim pogovorom pazno gledal

zdač očeta zdač vaščana in ko je ujel kako besedo, so njegove oči zažarele. Tako je ujel »jajca in špeh« in misleč, kako bodo okusno kuhali, dokler bo Antine na počitnicah, je od veselja kar poskočil.

Prvi je zapazil poštni voz, ki je vsak večer ob tej uri vozil tod mimo, a je pustil, da bi tudi oče zagledal kaj nedolocenega in se obrnil k njemu in ga nepremično gledal.

»Ali je?« je vprašal stric Feliks.

Minnai je prikimal.

In dobri očanec in dečko sta se predala svojemu veselju; zasmejala sta se, nagnila se čez zid. Zvižgala in začela z glavo in rokami dajati znamenja.

Iz voza ni bilo nikakega znaka. Ko se je približal ogradi, se je ustavil in ustavil. Antine je upognjeno izstopil, odskočil in zapiral vrata, voznik mu pa je medtem oddal prtjago. Oblečen je bil kot bogoslovec in imel rdeče gumbe; bil je zelo visok, imel rdeč vrat in obraz in velik orlovski nos; tip, ki vzbuja pozornost. Pod nič kaj lepo obleko — imel je samo talar — so se vidno črtala ramena in prsi, majhenko udrta.

»Bog daj, dobro došle!« mu je zaklical oče. Ker sta pa še onadva potnika, ki sta ostala, gledala iz voza, je Antine zardel in rdel, kakor bi se sramoval moža s črnimi očali in modrim plaščem in dečka, ki ga je požiral z velikimi, modrimi in smejočimi se očmi.

Šele ko se je voz oddaljil in je stopil mimo lese, ki so jo zanj odprli, je pustil, da ga je oče objel in poljubil. Dečko je stal ob strani; približal se je samo, da bi mu odvezl prtjago.

»O Minnai, glej ga no!« je rekel Antine še zmeden. Imel je neprijetno hohnajoč glas, a Minnai ga ni slišal in zanj je bil dolgi brat z rdečimi gumbi najlepši fant na svetu. Upal je, da ga objame, a se je zadovoljil, da je stisnil belo, mehko roko Antinovo in se dotaknil rdečih gumbov. Nato je zadel prtjago na glavo in pobegnil, strašče krave, ki so začele mukati.

LUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezki: A. Sheehan, Nodlag. Povest irskega dekleta, 24 Din. vez 32 Din. — 24 zvezek: A. Marly, Hanka. Lužisko-srbska povest, 22 Din. vez 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hiti cesarja Montezuma, 82 Din. vez 42 Din. — Storček in njegove burkasto življenja, 14 Din. vez 22 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otrok solca, 24 Din. vez 32 Din.

Gospodarstvo

K stabilizaciji dinarja

Kot vse kaže, stojimo pred zakonsko stabilizacijo dinarja, ki naj bi se dosegla s pomočjo velikega inozemskega posojila, kar bo vsekakor pomenilo izreden uspeh finančnega ministra dr. Markoviča, posebno, če se nam posreči zaključiti to posojilo po primeroma ugodnem kurzu. Škoda, da se je z gotove strani poskušalo obravnavati to eminentno gospodarsko vprašanje s političnega vidika in še celo bivši finančni minister dr. Stojadinović, ki je vendar sam ustvaril bazo za dejansko stabilizacijo dinarja, se je dal zapeljati na stranpot ter se je izjavil proti zakoniti stabilizaciji v sedanjem momentu. Pač naravno je, da so na stabilizaciji predvsem zainteresirani varčni ljudje, imetniki dinarjev, dočim bodo dolžniki v dinarjih težko pozdravili z različnimi deflacijskimi metodami doseženi sedanji kurz, kateremu ne odgovarja primerno zvišanje notranje kupne vrednosti. Toda ravno za to kričijo nasprotje ni odgovoren nihče drugi kot sam dr. Stojadinović, ki z dviganjem dinarja ni istočasno zniževal davkov, tarifov, socialnih dajatev itd.

Po našem mnenju naj bi bili pri presoji tega vprašanja merodajni edinele gospodarski motivi in ti vsekakor govorijo za stabilizacijo, kajti kakor je na eni strani res, da je težko gospodariti z današnjim visokim dinarjem, ki povzroča gospodarske polumer in ovira našo konkurenčno zmožnost na svetovnem trgu, tako je na drugi strani še bolj res, da bi padec dinarja povzročil še veliko večjo gospodarsko zmedo.

Iz zadnjih izjav finančnega ministra dr. Markoviča moremo povzeti, da se bo znaten del namestnega inozemskega posojila uporabil za odplačilo državnega dolga pri Narodni banki. Ta dolg znaša danes okrog 4 milijarde dinarjev, dočim stavi Narodna banka trgovskemu in industrijskemu svetu na razpolago le okoli polgord milijardo dinarjev, kar je odločno premalo, da bi mogla Narodna Banka odločilno vplivati na obrestno mero, saj ima n. pr. sama Pravedniona z omrežjem svojih podružnic brez vseh privilegijev nad polgord milijardo hranilnih vlog. Pri sedanjem položaju torej predstavljajo bankeveci z ozirom na uporabo za več kot dve tretjini »državni« denar in le za ostanek »bančno-poslovni« denar.

Z odplačilom državnega dolga pri Narodni Banki se cirkulacija ne bo zvečala, pač pa se bo od države vrnjeni znesek mogel uporabiti v poslovne svrhe ter naj bi se predvsem dal na razpolago naši industriji, ki je z malimi izjemami prešla v preveliko odvisnost od denarnih zavodov ter trpi vsled previsoke obrestne mere. Izjemo tvorijo le take industrijske panoge, ki so si na eni drugi način znale ustvariti monopolno stališče. Industrija bi danes kvečjemu prenesla obrestno mero, ki bi bila za par procentov nad diskontno postavko Narodne Banke, dočim denarni zavodi še vedno zaračunavajo 10—14 odstotkov, v kolikor je že danes določeno iz inozemstva po 6—7 odstotkov, v izjemnih slučajih celo ugodneje; seveda gre tu za kratkoročna posojila, ki jih je v kratkih razdobjih, n. pr. vsake tri mesece treba obnavljati, ne pa za trajno naložbo investicijski kapital.

Dosedaj prevladujoča visoka debetna obrestna mera je deloma posledica pomanjkanja kapitala, deloma pa izraz nezaupanja v dinar, in novo posojilo, ki bo potem investicij in javnih del zaposlilo široke mase ter poživilo najrazličnejše panoge našega gospodarstva, mora ustvariti preokret v obeh smereh.

Je pa še neka druga stvar, ki jo je treba tu poudariti. Pri nas manjka poslovne morale in baš zanimivo je opazovati, da pogosto celo sicer ugledni ljudje pri gospodarskih in denarnih zadevah postopajo kot bi ne imeli nobenega smisla za moralne vidike. Zaslužiti se hoče za vsako ceno, kjerkoli, od kogarkoli, če je to potem v danem slučaju z gospodarskega stališča opravičljivo ali ne. Après nous le déluge, je deviza, ki prevladuje med čimdalje širšimi sloji, toda, če kje, se ravno v gospodarstvu to jako brzdno maske. Iz različnih polomov smo se še vedno premalo naučili in marsikateri odločilni faktorji še vedno premalo upoštevajo posledice različnih lahkomišljenih korakov. Za te stvari je pri nas pogosto odgovoren tudi sistem, kako pri nas ljudje prihajajo do odločilnih mest. V Nemčiji, Franciji in na Anglijskem so upravni svetniki ljudje, ki reprezentirajo lasten kapital ali pa so vsled strokovne usposobljenosti designirani od finančno udeleženi grup, po raznih upravnih svetih; v naši domovini pa smo le prebogost videli ljudi, ki niso bili le denarni, ampak tudi drugični reveži in ki niso imeli z gospodarskega stališča absolutno nobenega opravičila za svoja mesta, ki so jih dobili le z raznimi dobrimi osebnimi zvezami brez ozira na kako strokovno usposobljenost.

Glede vseh teh stvari bo treba korenite izpremembe in ravno v oziroma optimizma, ki ga bo ustvarilo naše novo stabilizacijsko in investicijsko posojilo, bo te izpremembe tem lažje izvršiti. Zato je treba naše nameravane posojilo tudi s tega vidika kar najiskreneje pozdraviti.

F. *

Izpremembe posesti. Miklošičeva cesta postaja vedno važnejši del mesta. Ob njej se nahajajo veliki denarni zavodi, hotel »Union«, sodišče, okrožni urad itd. Sedaj je Zadržna banka kupila od Jadranske-podunavske banke njeno hišo na oglu Miklošičeve in Pražakove ulice. Zadržna banka bo prostore adaptirala zase in se bo v novo kupljeno hišo vselila že letos tekom meseca avgusta.

Vinski sejem in razstava v Beogradu se vrši od 22. do 25. aprila. Razstavo prireja Srbsko kmetijsko društvo s pomočjo kmet. in trg. ministrstva, Narodne banke in belgajske občine. Do sedaj je prijavljenih nad 2000 razstavljalcev z 5000 vzorci iz cele države. Tudi iz Slovenije je za razstavo veliko zanimanja. Legitimacije za obisk razstave se dobe pri vel. županu (kmet. oddelek), pri okr. glavarstvih (kmet. referenti) in pri Kmetijski družbi za 12 Din kom. Imetniki legitimacije imajo polovično vožnjo v vseh vlakih, v vseh razredih brezplačno poskušajo razstavljenega vina proti vstopnici in katalogu, ki staneta skupaj 10 Din. Potovanje lahko nastopijo od 18. aprila dalje, vrnejo pa do 28. aprila.

Zveza tovarn mila je imela pred nedavnim občni zbor v Beogradu; največ se razpravljalo o majhni porabi mila v naši državi, ki je celo manjša kakor v drugih državah. Pri nas se porabi letno na 1 prebivalca 1 kg mila, v drugih državah srednje 9 kg. Zveza se je obrnila do zdravstvenega ministrstva, da naj podpre propagando za čim večjo uporabo mila. Našim milarnam in parfumerijam delajo inozemski proizvodi hudo konkurenco česar naši po kakovosti ne zaostajajo. Zanimiva je ugotovitev, da so milarne lani v 6 mes. izgubile pri dubioznih dolžnikih celih 6 milijonov dinarjev! Sedaj bodo dajali na kredit samo dobrim tvežnikom, ker bodo organizirali informativno službo. Na obnem zboru je bila iz Slovenije zastopana Milarna in svečarna, d. d. v Ljubljani po ravni g. Francu

Perhavcu in »Zlatorog« tovarna v Mariboru po inž. Oskarju Dračarju, solastniku.

Poročila o stanju posevkov pričakuje vsepovsod ne samo žitna trgovina, ampak vsa javnost, ker je od uspeha žetve odvisno vse gospodarstvo. Pri nas je bilo poročanje o stanju posevkov, katere podatke je zbiral kmetijsko ministrstvo, bilo urejeno tako, da so okr. kmet. referenti pošiljali svoja poročila od 1. okt. do 1. aprila vsak mesec. od 1. aprila do 1. okt. pa vsaki 15 dni; sedaj so bili ti roki skrajšani na 10 dni, po največji odredbi kmet. ministrstva se bo vršilo poročanje takole: okr. glavarji bodo brzojavno obveščali kmet. ministrstvo o vsaki padavini (dežju, toči itd.), okr. kmet. referenti pa bodo izpolnili formulare dostavljali ministrstvu vsaki 15 dni (15. in 30. v mesecu). Poleg tega bo ministrstvo v stalni zvezi z meteorološkimi postajami v Beogradu, Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu.

I. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo SHS o stanju hmeljskih nasadov. Zalec, v Savinjski dolini, 14. t. m. Omejitev hmeljarstva, in sicer potom opuščanja starih in nepridružiteljnih novih nasadov se je tukajšnjim hmeljarjem ustmenim in pismenim potom nujno pripravilo. (S kakšnim uspehom? O. uredu.) Sedaj se pri precej ugodnem vremenu odkopava in obrezuje hmeljska rastlina. Korenika je dobro prezimila in se ličinka hmeljskega hrošča (plinthus porceus) le tuhtam najde v trtiah in v koreniki. Hrošč sam, ki je bil dosedaj posebnost našega okolja in kojega življenje je še malo znano, se le redko kdaj najde. Ker je bilo l. 1926 okuženje hmeljskih nasadov po hrošču, oz. po njegovi ličinki silnejše, se je lani nehoti razposlalo mnogo ličink potom eksportiranih sadežev v druga okolja, kjer bodo najhitreje tudi priče s svojim uničujočim delom. Mnogo hmeljarjev se peča že s postavljanjem drogov. Vobče smo letos zbog neugodnega vremena meseca marca z delom nekoliko zaostali. — Društveno vodstvo.

»Naše gorice«, glasilo Vinarskega društva v Mariboru, prinaša v 4. letošnji številki prav zanimive in poučne razprave o kmet. ministrstvu, o novih davkih, o sestavi rodne zemlje v marib. oblasti. Zadnje številke te revije imajo povečan obseg. Na razpolago je še kompletni letnik 1927 in vse letošnje številke »Naše gorice«, prinašajo poučne razprave ne samo za vinogradnike, ampak za vse kmetovalce in so danes naša najboljša kmetijska revija.

Borza

16. aprila 1928.

DENAR.

Na deviznem tržišču je bil danes prav znaten promet. Tečaj ne izkazuje znatnih izprememb, le deviza Praga se je uvrstila od 168.44 na 168.50, popustila pa sta Newyork in Amsterdam. Trst je bil zaključen po 299.75 (v Zagrebu je bil srednji kurz 299.576). Vse povpraševanje je krila Narodna banka; privatno blago je bilo edino v devizah Trst in deloma Newyork.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi 16. aprila 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 13. IV
Amsterdam	2288.—	2294.—	2291.—	2291.25
Berlin	1357.75	1360.75	1359.25	1359.25
Budimpešta	—	993.—	—	—
Curih	1093.50	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	798.50	801.50	800.—	800.05
London	277.09	277.9	277.49	277.49
Newyork	56.70	56.90	56.80	—
Pariz	—	223.78	—	—
Praga	168.10	168.90	168.50	168.44
Trst	298.75	307.5	299.75	—

Zagreb. Amsterdam 2288—2296. Berlin 1357.75—1360.75, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 798.50—801.50, London 277.09—277.89, Newyork 56.69—56.89, Pariz 222.78—224.78, Praga 168.10—168.90, Trst 298.576—300.576.

Curih. Beograd 9.13125, Berlin 124.10, Budimpešta 90.85, Bukarešt 3.24, Dunaj 73.01, London 25.355, Newyork 518.75, Pariz 20.43, Praga 15.375, Trst 27.39, Sofija 3.75, Varšava 58.15, Madrid 87.275.

Trst. Beograd 33.34—33.36, Curih 363.75—365.75, London 92.48—92.53, Newyork 18.92—18.93, Pariz 74.55—74.65.

Dunaj. Devize: Beograd 12.51375, Kodanj 190.75, London 34.70625, Milan 37.53, Newyork 710.65, Pariz 27.985, Varšava 79.66. — Valute: dolarji 709.50, lira 37.50, dinar 12.46, češkoslovaška krona 21.0425.

Praga. Devize: Lira 178.20, Beograd 59.40, Pariz 132.80, London 164.75, Newyork 33.745.

Dinar: Newyork 175.95, Berlin 7.355, London 277.50.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Tržišče vrednostnih papirjev je mirno. Za državne papirje je malo interesov: popustilo je 7% invest. pos. in tudi vojna škoda, uvrstili so se agrari. Bančni papirji imajo neizpremenjene kurze kakor tudi industrijski.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 89.50 den., agrari 57.50 den., vojna odškodnina 436 den., Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 135 den., Pravedniona 806 den., Kred. zavod 157—175, Vevče 185 den., Kranj. ind. 310 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 125 den.,

Zagreb. 7% invest. posoj. 89.50, agrari 58.25, vojna odškodnina 435.50—437.50, dec. 465—470, Hipo 58, Jugo 89, Pravedniona 805, Ljublj. kreditna 135 den., Sečera 537.50—545, Drava 355—370 (brez opcije), Slavonija 12—14, Trbovlje 492.50, Vevče 135—142.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 81.27, Jugo 10.80, Hipo 7.10, Alpine 41.15, Leykam 10.60, Trbovlje 62, Kranjska industr. 40.25, Gutmann 26.25.

BLAGO.

Ljubljana. Les: drva bukova popolnoma suha brez klad in okroglice fko vag. nakl. post. 4 vag. po 17; zaklj. 4 vag. Tendence neizpremenjena.

Dež pridelki (vse samo ponudbe; slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78—79 kg, 2% ml. tr. baška 887.50—390, slav. 385—387.50, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana, plačilo po prejemu 590—535, koruza nova kval. grad. 297.50—300, april 305—307.50, maj 307.50—310, činkvintin rešetan 310—312.50, oves baški zdrav rešetan 295, ajda zdrava rešetana 295; zaklj. 1 vag. koruze. Tendence čvrsta.

Budimpešta (termin. borza). Tendence čvrsta. Pšenica: maj 33.38, 33.50, zaklj. 33.48—33.52, okt. 31.04, 31.12, zaklj. 31.10—31.12; rž: maj 31.90, 32.30, zaklj. 32.32—32.36, okt. 26.20, 26.80, zaklj. 26.80—26.82; koruza maj 27.52, 27.50, zaklj. 27.48—27.50, julij 28.20, 28.24, zaklj. 28.22—28.24.

M. Elizabeta Kremžar

Ravnateljica ljubljanskega uršulinskega učiteljskega je, in pideset let je danes, odkar se je začela njena življenjska pot. V teh dneh govorijo »Srčni rubini svete Male Terezije« o njej in že dolgo vrsto let se nam razodeva iz pesniških zbirk »Iz moje celice«, iz šopka deklaracij »Cvete na poti življenja« in iz številnih drugih pesmi v naših leposlovnih listih.

M. Elizabeta je pesnica po božji volji, umetnica izbrane, izčiščene slovenske besede. Vsečina njenih pesmi je ljubezen — jedro in žarišče umetnosti. Ljubezen je v njenih besedah o prirodi; ljubezen v človeškem srcu in v duši zemljana, ki mu je ta pot le priprava za višjo pot, za pot navzgor — k Solncu. In ljubezen so njene pesmi za Gospoda. V njih je radost, prekipeljavost veselje duše, ki pričakuje stvarnika, Videti jim je, da so privrele iz dna duše, iz ljubezni, ki izhaja iz trpljenja. In kakor so privrele iz duše, gredo v duše drugih in ustvarjajo mir in lepoto. Njeno novo delo o sveti Mali Tereziji pa priča tudi o moči in lepem izražanju njene besede v prozi. Slovensko slovstvo more m. Elizabeto prištevati k tistim izvoljenim, katerih del in imena se ne bodo pozabila.

Vzporedno s pesniškim udejstvovanjem pa teče pot m. Elizabete kot učiteljice, vzgojiteljice in uršulinke po poklicu. Njena mirna, vedno prijazna in ljubezniva beseda je pravi odsev učiteljice mladine, ki ne pozna samoljubja, temveč je vsa v delu za notranjo in zunanjo rast mladih duš. Iz srca je članica tistega uršulinskega reda, ki je bil baš v Ljubljani že pred 200 leti izvor vse kulture našega ženstva. Trideset let je m. Elizabeta uršulinka; trideset dolgih poti se je strnilo danes na klancu, s katerega se dviga pesniška, učiteljska in redovniška stavba njenega jubileja. Prosimo najvišjega Umetnika in Učitelja, da ji po nedavnem čudežnem ozdravljenju podeli še veliko modovitih let!

M. Km.

Dr. A. Dolinar:

Festival češkoslovaške Pevske Zveze v Pragi

(Dalje.)

III. (Moravski) koncert.

V Smetanovem domu sta nastopila posamezno zbora moravskih učiteljev in učiteljev pod taktirko prof. Ferd. Vacha. O tehniški plati njihovega proizvajanja ni, da bi izgubljali besed. Peli so z zanosom, skoro igraje a vendar s preciznostjo, ki ji ni kmalu para. Peli so zore Kalika, Kaprala, Janačka, Křížkovskega, Kunca in Axmana. Pravi biser med temi točkami je bila Janačkova: Maryška Magdonova — za moški zbor. Tudi Axmanov »Po zdrav« je očitoval prav posebnost noto. Drugi del koncerta je izpolnil zbor

»Beseda Brněnska«

z izvedbo Janačkove: »Mše Glagolskaje«. Pisana je za soli, meš. zbor, orkester in orgle. Dirigiral je prof. Jaroslav Kvapil. Delo je prineslo prijetno iznenađenje in je izvabilo takoj vsestranske kritične pripombe pro- in contra. Nad čemer bi se v tem delu izpoditkalo, bi bilo razmerje med besedilom in spremljajočo glasbo; ona je bila povsem res orkestrska, docela v sinfoniskem stilu tehniško povsem tematsko izvršena, in instrumentacija kar moč realistično zasnovana, skoro se je zdelo, da bi muzika učinkovala tudi sama zase brez besedila. In nasproti tej glasbi — besedilo! Taisto nosi na sebi pečat starodavnosti (morda je to preveč subjektivno mišljenje), ki nekam nujno kliče po zborškem a-capella-slogu in brez instrumentalnih učinkov prav lahko izhaja. S tem notranjim nasprotjem se je popisani babil ves čas med izvajanjem, vsled česar ga delo samo — tudi če abstrahiramo od vprašanja, v kakšnem razmerju stoji delo do cerkvene glasbe — ni moglo toliko navdušiti, kolikor bi konstrukcija in vse zunanje okolnosti izvajanja s polno pravico pač zahtevati mogle. Sodelujoči solisti oz. solistke so bili od nar. gledališča v Brnu. Delo je uvedla orkestralna introdukcija, zaključila pa orgelska poigra (prof. Boh. Holub). Prof. Kvapil je izrazilo dramatski dirigent; manjše stopnjevalne poizkuse podredi večjim, razsežnejšim lokom.

IV. Koncert pevskega okrožja.

Ponedeljek popoldne je bil določen za posamezna okrožja. Na sporedu posameznih okrožij so bile narodne in umetne pesmi. Med skladatelji so bili zastopani: Vycpalek, Vendler, J. B. Foerster, Ceněk, Jindřich, Klička, Bednář, Novak. Pri teh nastopih smo imeli priliko opazovati, kako visoko je stališče pevske izobrazbe po deželi. Peli so večinoma vsi na pamet. Vasko okrožje je izvedlo 2 zbora. Ob tej priliki je nastopil tudi 110-članski mešani

zbor Lužiskih Srbov:

(Zwjazk lužičko serbskih spēwarskich towarstwow) Peli so izključno narodne pesmi, prirejane od B. Krawca in J. Pilka. Priredba teh pesmi je bila povsem priprista; dur-molov sistem v svojih glavnih stebrih (fonika, dominantna, subdominantna) je bil v najpriprostejši obliki označen. Vsa omejena okrožja so potem skupno postavila 3 zbore. Ženski zbor, ki je pod vodstvom Ane Preclikove izvajal Křížkovo »Slovenčino«, ki je od 4000 pevke proizvajal sijajno donel, je tako ugal, da so ga morali ponoviti in poleg tega enako dobro uspelo J. B. Foersterjevo: »Trikoloro«. Moški zbor (okrog 1500 pevcev) je zapel Novakov navduševalni zbor: »Mater Slaviu«, zbor mnogoterih lepote, ki pa pri izvajanju niso prišle povsem do veljave. Mešani zbor — okrog 6000 po številu — je nadvse sijajno vzvalovil v J. B. Foersterjevi: »Svatek zpev«. Nad 3 ure trajajoči spored nas ni prav nič utrudil in prav nič nismo bili voljni se zapustiti koncertne dvorane. Vasko na novo nastopajoče okrožje je znova vzbudilo pozornost v nas: kakšen bo njegov nastop v primeri s prejšnjim in naslednjim. Osebnost navzočim skladateljem: Křížki, J. B. Foersterju so veljale prisrčne ovacije.

Z mednarodnega pedagoškega kongresa

Danes, v četrtek ob 10 dopoldne se je pričel mednarodni pedagoški kongres, ki velja v prvi vrsti področju ljudske šole in se ga udeležuje do 6000 ljudi iz vseh krajev sveta. Torej brez dvoma rekord!

Moja večeraj omenjena slutnja št. 2 je točno obveljala, kakor to izpričuje sledeči dogodek. Na kongres sem prispel, ne po svoji krivdi, v zadnjem momentu ter do davi nisem bil pri pri sekretariatu kongresa priglasi. In tako se pač nisem smel čuditi da se mi je celo zabranjeval vstop k otvoritve-

nemu predavanju. Ko pa sem povedal, da je ta in ta moj dober znanec in ko se mi je vrh tega še posrečilo dobiti osebnega stika z dotičnikom, so se mi, nepriglasenci, vsa vrata po mili volji široko odprla.

Kongres je otvoril prosvetni minister Becker z jezikovno dovršenim predavanjem o »mednarodnem duhu in narodni vzgoji«, v katerem je pojasnjeval medsebojno razmerje pojmov: posameznik — narod — človeštvo. Za ministrom je govoril 74-letni pedagoški veteran G. Kerschensztein o temi »ljudskošolski učitelj kot vzgojitelj«. A. polodne je ministerialni direktor Kaestner razpravljao o »vlogi ljudske šole v ustroju nemškega vzgojstva« in univ. prof. A. Fischer (München) o »pedagoški vadi v Nemčiji«.

Do besede so torej prvi dan prišli: pedagoški politik, pedagoški praktik, pedagoški upravnik in pedagoški teoretik.

A brž prvi dan sem bil vnovič potrjen v svojem naziraju, da so pedagoški in sploh vsi kongresi samo kulturna sredstva, ki so sicer v stanu, eventualno že danega duha pospeševati, nikar pa ne, ga tudi — ustvarjati. Kdor bi torej prišel bodisi na največji kongres po pedagoške inspiracije, ta bi ugotovil doživeti hudo razočaranje.

Berlin, 12. aprila 1928.

O.

A. L.:

Zdravstveno-vzgojni kongres v Lipskem

Lipsko, 12. aprila.

V dneh 11. do 15. aprila t. l. se vrši 4. zdravstveno-vzgojni kongres na univerzi v Lipskem. Vsako drugo leto se zbere znanstveniki, zdravniki in vzgojitelji telesno ali duševno pohabljenih otrok na posebno zborovanje, da izmenjajo izsledke svojih raziskavanj in uspehe svojega dela za nadaljnjo nego ubogih in bednih.

Program je zelo mnogovrsten, tako da pridejo vse panoge zdravstvene vzgoje na svoj račun.

V terek ob pol 7 jutraj smo pričeli prihajati iz vseh evropskih držav; zastopane pa so tudi izvenevropske. Stalni komite društva je uredil že v svojih pripravah vse, da se je takoj pričelo z resnim delom. Udeležba je tako veličanska, da more samo avla sprejeti vse slušatelje.

Prvi dan.

V sredo 8.15 se je kongres pričel. Zastopnike so poslala skoro vsa ministrstva iz Berlina, Badna i. dr. Zlasti naučna ministrstva in ministrstva za mladinsko skrbstvo so poslala številne zastopnike. Prav tako tudi oblasti zveznih držav in dežel, mest, društev, zavodov.

Z lepim pozdravnim nagovorom je predsednik nagovoril zbrane in z veseljem ugotovil, da je udeležba na vsakem kongresu večja, kakor se večja zanimanje za bedne otroke in kakor se množijo beda otrok. Pri tem delu preneha politika, narodnost, vera, prenehajo državne meje. Imenoma je pozdravil zastopnike (3) Jugoslavije.

Pozdrave so govorili zastopniki. Zlasti je lipški župan poudaril, da ni imel toliko veselja niti ob veleselju, ki je vsako leto važen vir mestnih dohodkov, kakor zdaj, ko je tako ogromno število (nad 800) udeležencev prišlo iz čistih, povsem idealnih namenov, pomagati najbednejšim izmed bednih.

Prvo predavanje je imel univ. prof. dr. F. Krueger — Leipzig »Nove smeri in izsledki splošne psihologije«. Drugo univ. prof. dr. G. Kafka — Dresden »Psihologija primitivnih in nje pomen za primerjajočo razvojno psihologijo«.

Popoldne so se udeleženci odločili za predavanja, ki so posameznike bolj zanimala. En del je poslušal troje krajših predavanj o zgodnji oskrbi abnormnih. A. Henze — Frankfurt je govoril »O učni oskrbi slabo nadarjenih v malih mestih in na deželi. R. A. Pfeifer — Leipzig »Zgodnja nega pomožnosloških otrok in psihopatov«. E. Bettmann — Leipzig je govoril »Kako bi se obvarovali otroci pohabljenosti z ortopedičnimi vajami«. K. Bartsch — Leipzig je naznačil »Praktična pota zdravstveno-vzgojne zgodnje neg«. Sledilo je še kratko predavanje »O otroških vrtilcih za gluhomence«.

Pogled po auditoriju je resno zanimiv: sami resni, starejši ljudje; moških več kot ženskih. Osičev glave klonejo nad zapiski; vsem je resno delo zares resno. — Diskusija je stvarna in kratka; zanimanje vsesplošno.

Knjige in revije

Slovanska revija, in sicer v nemškem jeziku, začne pod naslovom »Slavische Rundschau« izhajati s 1. sept. t. l. v Pragi. Revijo bosta izdajala profesorja nemškega vseučilišča v Pragi Francišek Spina in Gerhard Gesemann. Izhajala bo desetkrat na leto. Glavni namen te nove revije bi bil, v izvirnih in kritičnih člankih poročati o aktualnem stanju kulturnega življenja posameznih slovanskih narodov. V vsaki števi. bi prinašala več daljših sestavkov o najbolj aktualnih slovanskih kulturnih problemih in delih iz peresa priznanih strokovnjakov, dalje kritičen pregled novo izšlih knjig in revij ter najvažnejših člankov v dnevniki, aktualno bibliografijo, kulturno kroniko o najvažnejših dogodkih iz kulturnega življenja slov. narodov (osebne vesti, kongresi, izložbe, slikarstvo in kiparstvo, književnost, gledališče, znanstvene institucije, ljudska prosveta itd.). V listu bi sodelovali poleg slovanskih tudi ostali kulturni delavci.

Ruska dela v evropskih jezikih. Iz Moskve poročajo, da je skupina ruskih učenjakov na pobudo prof. Nemenova sklenila ustanoviti v Leningradu posebno založbo, ki naj bi izdajala dela ruskih učenjakov v več jezikih, in sicer v nemščini, francoščini in angleščini. Ustanovitev te založbe smatrajo kot potrebno, da se znanstveni krogi inozemstva seznanijo z novejšimi deli ruskih učenjakov. Moskovski komisariat za ljudsko izobrazbo je načrt odobril.

Drobiž

Fašistični gledališki predpisi. Iz Rima poročajo, da se je na podlagi pogodbe med fašističnim sindikatom avtorjev in pisateljev ter zveze gledaliških družb